

Wschód bardziej zielony

Wspierana przez samorząd województwa transformacja energetyczna we wschodniej Wielkopolsce nabiera tempa. Dowodem choćby oddane uroczyste do użytkowania w czerwcu kocioł na biomasę w konińskim ZE PAK (na zdjęciu fragment instalacji) oraz turbiny wiatrowe postawione w gminie Rychwał. ▶ str. 6

FOT. ARCHIWUM UMWW

Nasz drogi prąd

Inwestycja dotycząca montażu paneli fotowoltaicznych w Szpitalu Wojewódzkim w Poznaniu stała się pretekstem do sejmikowej dyskusji (m.in. podczas czerwcowej sesji i posiedzenia Komisji Budżetowej) o drastycznie rosnących cenach energii elektrycznej oraz sposobach na przeciwdziałanie temu zjawisku. ▶ str. 5

Współpraca z zagranicą

Jak samorząd województwa i podległe mu instytucje pomagają szukającym u nas schronienia Ukraińcom? Gdzie i kiedy przedstawialiśmy partnerom z zagranicy nasze działania dotyczące wodorowej rewolucji? Komu pochwaliliśmy się realizacją założeń ONZ-owskiej Agendy 2030? Co łączy regiony podmiejskie? ▶ str. 7

lipiec 2022
nr 7 (254)

MONITOR

WIELKOPOLSKI

MAGAZYN SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA

rok XXII
ISSN 1642-0918

Zwrot na torach

Pięć projektów z Wielkopolski w finale programu „Kolej+”, dalszy rozwój Poznańskiej Kolei Metropolitalnej czy planowane węzły przesiadkowe na towarowej obwodnicy miasta – to dobre wieści dla pasażerów.

FOT. PIOTR RATAJCZAK

Dzięki wsparciu z UE samorząd województwa kupuje nowe pociągi, remontuje linie kolejowe, inwestuje wspólnie z lokalnymi samorządami w węzły przesiadkowe.

Samorząd województwa od lat konsekwentnie stawia na rozwój transportu szynowego. Dzięki wsparciu z UE kupuje nowe pociągi, remontuje linie kolejowe, inwestuje wspólnie z lokalnymi samorządami w węzły przesiadkowe, rozwija Poznańską Kolej Metropolitalną. Dlatego, gdy dwa lata temu rząd ogłosił program „Kolej+” (ma uzupełnić lokalną i regionalną infrastrukturę na torach, by umożliwić połączenia do miejscowości liczących powyżej 10 tys. osób), zgłosił do niego aż pięć zadań o wartości szacowanej w 2020 r. na ponad 1,7 mld zł. Dyskutowano o tym m.in. podczas ostatniej sesji sejmiku, która odbyła się 27 czerwca.

Wśród nich są rewitalizacje tras (Wągrowiec – Rogoźno – Czarnków; Gostyń – Kąko-

lewo; Szamotuły – Międzychód; Śrem – Czempiń) oraz budowa nowej linii z Turku do Konina. Wszystkie zakwalifikowano do drugiego etapu „Kolej+”, przyznając im dofinansowanie.

W drugiej połowie 2021 r., po opracowaniu dokumentacji sumarycznej tych inwestycji wzrosła do ponad 2,2 mld zł. Wymagany piętnastoprocentowy wkład własny JST (wojewódzkiego oraz lokalnych) to blisko 332 mln zł. Samorząd regionu już zadeklarował pokrycie 50 proc. tej puli, ale program realizujemy w formule partnerskiej – wskazywał podczas obrad sejmiku wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

W wywiadzie dla „Monitora” dodał: – Negocjujemy z samorządowcami ich część i te rozmowy wcale nie są łatwe,

bo JST (zwłaszcza te mniejsze, z budżetem na poziomie 20-30 mln zł rocznie) borykają się z problemami finansowymi. Niemniej w przypadku trzech linii osiągnęliśmy już kompromis, a do ustalenia pozostaje sfinansowanie kosztów na trasach Konin – Turek i Czarnków – Rogoźno – Wągrowiec.

Samorządy partycypują w tych przedsięwzięciach. Dlaczego? Żeby ich lokalna komunikacja autobusowa uzupełniała w przyszłości transport szynowy, a bus czy autokar dowoziły pasażerów na dworzec 5-10 minut przed odjazdem pociągu – zauważył w trakcie sesji sejmiku przewodniczący klubu radnych PiS Zbigniew Czerwiński.

Co jeszcze się zmieni na naszych torach w najbliższym czasie?

Za kilka lat pociągi pasażerskie pojadą prawdopodobnie północną towarową obwodnicą Poznania, gdzie zaplanowano 8 węzłów przesiadkowych, pozwalających dotrzeć na przystanek kolei np. rowerem, autem, autobusem czy nawet – w niektórych lokalizacjach – tramwajem.

6 czerwca marszałek Marek Woźniak podpisał w tej sprawie umowę z zastępcą prezydenta Poznania Mariuszem Wiśniewskim. Dzięki niej Poznań otrzyma blisko 6,3 mln zł z WRPO 2014+ na przygotowanie projektu budowy 8 węzłów, rozmieszczonych wzdłuż wspomnianej obwodnicy. Są to: Franowo, Kobylepole, Swarzędz – Nowa Wieś, Zieliniec, Koziegłowy, Naramowice, Piątkowo, Suchy Las.

4 lipca z kolei, także w siedzibie UMWW, podpisano

porozumienie kilku samorządów (finansujących ten projekt) rozszerzające od 1 stycznia 2023 r. zasięg Poznańskiej Kolei Metropolitalnej do Wronki.

Od początku istnienia PKM zakładaliśmy, że pociągi będą kursowały wzdłuż 9 linii kolejowych w promieniu około 50 km od Poznania. Wronki i Szamotuły czekały cierpliwie na zakończenie remontu torów – mówił Wojciech Jankowiak, dziękując wszystkim samorządom za solidarność i wsparcie dla kolei aglomeracyjnej.

Dalszy rozwój PKM ułatwi także zaplanowana w Obornikach inwestycja (drugi tor w mieście do głównego dworca i przeprawa przez Wartę). Rozwijana będzie też trasa z Gołańczy do Bydgoszczy.

▶ str. 4, 8-9

WCO się rozwija

Drugi zakupiony nóż cybernetyczny i związane z tym otwarcie Ośrodka Zrobotyzowanej Radioterapii oraz pozyskanie gruntu, który pozwoli na dalsze inwestycje – to dobre informacje dla personelu i pacjentów Wielkopolskiego Centrum Onkologii. ▶ str. 2

Nowy szef w Brukseli

Vasco Alves Cordeiro z Portugalii został nowym przewodniczącym Europejskiego Komitetu Regionów. Podczas czerwcowej sesji w Brukseli marszałkowi Markowi Woźniakowi ponownie powierzono funkcję wiceprzewodniczącego tego unijnego gremium. ▶ str. 3

Królewska siostra

Znacie Sygrydę Storradę? Poczytajcie o skandynawskich grach o tron z Wielkopólką (córką Mieszka i Dobrawy) w jednej z ról głównych. ▶ str. 10

Generał znów przyjechał

Symboliczny przyjazd generała Jana Henryka Dąbrowskiego zainaugurował I ogólnopolski zlot szkół noszących jego imię. Wydarzenie zorganizowano w Pałacu Generała Dąbrowskiego w Winnej Górze koło Środy Wlkp. ▶ str. 11

Inna strona samorządu

Marszałek z 250 tonami na głowie? I znów okazało się, że podróże (nawet wyjazdowe posiedzenia komisji) kształcą. Bohaterowie drugiego planu w akcji! Na starość – modelarstwo szkatuńskie. ▶ str. 16

NA WSTĘPIE

Artur Boiński

KIEDY KOLEJ MA SENS

Kolej wraca do łask – to nie ulega wątpliwości. Jak i to, że trend ten jest korzystny z wielu względów, z tymi ekologicznymi na czele. Jasne też jest, że nie wraca sobie tak sama, przypadkiem i mimowolnie. To między innymi efekt kilkunastoletnich działań samorządu województwa. Wystarczy spojrzeć, jak wielkie nakłady poszły na wielkopolskie zakupy (możliwe także dzięki dotacjom unijnym) nowych szynobusów i „elfów”, ile dołożyliśmy do remontów torów na ważnych liniach, jak gigantyczną część wojewódzkiego budżetu pochłania co roku finansowanie kursowania regionalnych kolei.

Pomijam całą polityczną otoczkę towarzyszącą programowi „Kolej+”. W przypadku planowania budowy nowych linii (jak ta do Turku) w głowie dźwięczy mi jednak cały czas rozsądne pytanie, które podczas ostatniej sesji sejmiku zadał jeden z radnych: czy ktoś zapytał mieszkańców, czego oni chcą w tej kwestii? Bo jeśli kłaść nowe tory, kupować dodatkowe pociągi i finansować ich kursowanie (co, wszystko razem, będzie kosztować pewnie z miliard złotych) po to, by jeździło nimi po kilkadziesiąt osób, to – jak wskazywał na tej samej sesji marszałek – faktycznie taniej wyjdzie im wszystkim zafundować kursy taksówką. Może nawet niedługo taką na wodór. ■

PAMIĘTALIŚMY O CZERWCU

FOT. ARCHIWUM UMWW

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak i wiceprzewodniczący sejmiku Marek Gola reprezentowali samorząd województwa podczas składania kwiatów przy pomniku Poznańskiego Czerwca 1956. 66. rocznicę robotniczego zrywu uczczono tradycyjnie w kilkunastu miejscach związanych z tamtymi wydarzeniami (m.in. brama HCP, ulice Gajowa i Kochanowskiego). W uroczystościach, zorganizowanych w Poznaniu 28 czerwca, uczestniczyła też Paulina Stochniałek z zarządu województwa. Podczas tegorocznych obchodów, oprócz wspomniania bohaterów pierwszego masowego zrywu antykomunistycznego w powojennej Polsce, nie zapomniano też o naszych wschodnich sąsiadach, do których skierowano słowa solidarności z narodem ukraińskim.

ABO

Wypoczynek ze wsparciem

Jak co roku, samorząd województwa pomaga wyjechać na wakacje młodym Wielkopolskom, by odpoczęli i nauczyli się radzić sobie z dotykającymi ich na co dzień problemami.

Marszałkowskie wsparcie w wysokości 1,3 mln zł, przekazane fundacjom, stowarzyszeniom oraz uczniowskim klubom sportowym, umożliwi organizację letnich turnusów z elementami socjoterapeutycznymi dla 953 osób. Kolonie i obozy zorga-

nizuje 17 podmiotów wyłonionych w konkursie.

To oferta skierowana do dzieci i młodzieży z Wielkopolski, wychowujących się w rodzinach z problemem uzależnień. Kilkunastodniowe wyjazdy w góry, nad morze i na Mazury wypełnione będą nie tylko zwykłymi wakacyjnymi atrakcjami, ale zostaną też wzbogacone o specjalne zajęcia socjoterapeutyczne prowadzone przez wykwalifikowanych specjalistów.

ABO

WCO się rozwija

Drugi nóż cybernetyczny w Wielkopolskim Centrum Onkologii ułatwi leczenie nowotworów mózgu, płuc i prostaty.

1 lipca w WCO otwarto Ośrodek Zrobotyzowanej Radioterapii, co oznacza, że podległa samorządowi województwa placówka dysponuje teraz dwoma (jako druga w kraju) nowoczesnymi cybernetycznymi. Zawansowany technologicznie sprzęt pomoże w leczeniu nowotworów mózgu, płuc i prostaty (poznajski szpital jest największym świadczeniodawcą i koordynatorem opieki onkologicznej w Wielkopolsce).

– Nowoczesny akcelerator do radioterapii (i przebudowę pomieszczeń ośrodka) sfinansowano w znacznej części z budżetu województwa. Jego zastosowanie pozwoli zwiększyć grupę osób leczonych na nowotwory o tych pacjentów, u których dotychczas trzeba było stosować inne metody – zaznaczył marszałek Marek Woźniak. – Naszym celem jest zapewnienie mieszkańcom Wielkopolski dostępu do efektywnego leczenia, przy jednoczesnym wsparciu szpitali i rozwoju nowoczesnych technik medycznych.

Marszałek dodał, że samorząd województwa przez ponad dekadę przekazał łącznie na inwestycje (m.in. w nowoczesny sprzęt onkologiczny, wyposażenie oddziałów) w WCO ponad 140 mln zł.

– To wszystko, co tutaj robimy, ma służyć poprawie wyników leczenia – zapewnił również prof. Julian Malicki, dyrektor Wielkopolskiego Centrum Onkologii, a doświadczeniem skutecznego wychodzenia z choroby podzielił się Stanisław Ka-

FOT. ARCHIWUM UMWW

System „CyberKnife” jest zbudowany z precyzyjnego robota, na ramieniu którego zainstalowany jest akcelerator, oraz stołu.

lembasa, pacjent poznańskiego szpitala.

Jak działa warty około 33 mln zł cybernóż?

Akcelerator jest wykorzystywany do wysokoenergetycznego promieniowania jonizującego bardzo małych, często nieoperacyjnych zmian nowotworowych. Urządzenie umożliwia leczenie z dokładnością do dziesiątych części milimetra. System „CyberKnife” jest zbudowany z precyzyjnego robota, na ramieniu którego zainstalowany jest akcelerator, oraz stołu. Dodatkowo sprzęt składa się z systemu umożliwiającego synchronizację leczenia z oddechem pacjenta.

To nie koniec dobrych wieści dla WCO i jego pacjentów.

28 czerwca zawarto umowę wymiany gruntów w Poznaniu między skarbem państwa (reprezentowanym przez ministra rozwoju i technologii Waldemara Budę) a województwem (reprezentowanym przez wicemarszałka Krzysztofa Grabowskiego i dyrektora Departamentu Gospodarki Mieniem UMWW Izabelę Witkiewicz).

Samorząd województwa zyskał tytuł własności do działki położonej przy ul. Marii Magdaleny 5, a nieruchomości będzie wykorzystywana przez WCO do działalności leczniczej oraz na infrastrukturę towarzyszącą. Skarb państwa uzyskał w zamian udziały w nieruchomości położonej przy ul. T. Kościuszki 93.

RAK

Rynek pracy pod lupą

Jaki wpływ na stan zatrudnienia w Wielkopolsce mają globalne wydarzenia, którymi w ostatnich latach żył i żyje świat?

Rozmawiano o tym 20 czerwca w Poznaniu, podczas konferencji „Rynek pracy wobec wyzwań XXI wieku”. Organizatorem wydarzenia, w trakcie którego dyskutowano o aktualnych wyzwaniach (takich jak pandemia i wojna w Ukrainie w powiązaniu z masowym napływem uchodźców) oraz ich wpływie na sytuację zatrudnienia w Wielkopolsce, był Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu.

– Okazuje się, że na tle innych regionów kraju nasz rynek pracy ma się bardzo dobrze, mimo że czynniki takie jak rosnąca inflacja, wzrost cen, w tym energii elektrycznej i surowców czy słaby złoty w jego rozwoju nie pomagają – podkreśla uczestniczący w konferencji wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

ABO

Nagrodzeni za powstanie

Wśród odznaczonych znaleźli się Wojciech Jankowiak i Tomasz Grudziak.

Odznaczeniami, medalami i wyróżnieniami uhonorowano osoby i instytucje zasłużone w działalności na rzecz kultywowania pamięci o Powstaniu Wielkopolskim.

Uroczystość odbyła się 13 czerwca w Urzędzie Marszałkowskim, w sali, którą od kilku lat zdobią reprodukcje archiwalnych zdjęć dokumentujących wydarzenia z lat 1918-1919.

Podczas spotkania wręczono „Dobosze” – nagrody przyznawane przez Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919, odznaki honorowe „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego” oraz Medale Komisji Edukacji Narodowej.

Z kolei wicemarszałek Wojciech Jankowiak oraz sekretarz województwa Tomasz Grudziak zostali wyróżnieni Złotą Odznaką Honorową Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego „Wierni Tradycji”.

ABO

Stypendia za wyniki

22 czerwca w auli Wydziału Prawa i Administracji UAM wręczono stypendia dla uczniów i słuchaczy wielkopolskich samorządowych centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego.

Jednorazowe stypendia za wyniki w nauce dla uczniów i słuchaczy marszałkowskich szkół są przyznawane od 2017 roku. Kwota 1 tys. zł (na osobę) przekazywana jest każdego semestru średnio 3 uczniom lub słuchaczom z każdego oddziału, którzy spełnili łącznie dwa kryteria: średnia ocen nie niższa niż 4,75 oraz wiek poniżej 24 lat.

Przy decyzji o przyznaniu wyróżnienia pod uwagę bierze się również m.in. aktywną działalność na rzecz szkoły

FOT. ARCHIWUM UMWW

Jednorazowe stypendium za wyniki w nauce otrzymało łącznie 192 uczniów i słuchaczy.

i środowiska lokalnego oraz sukcesy w olimpiadach.

W drugim semestrze roku szkolnego 2021/2022 stypendium otrzymało łącznie 192 uczniów i słuchaczy z WSKZiU z Poznania, Gniezna, Konina, Ostrowa

Wielkopolskiego, Rawicza, Złotowa oraz Wrześni.

Tegoroczna uroczystość wręczenia nagród i dyplomów, z udziałem m.in. Pauliny Stochniałek z zarządu województwa, odbyła się 22 czerwca.

RAK

Nowy szef w Brukseli

Podczas czerwcowych obrad Europejski Komitet Regionów wyłonił swoje władze.

W trakcie odbywającej się w dniach 28-30 czerwca w Brukseli sesji plenarnej Europejski Komitet Regionów wybrał nowe władze tego unijnego organu doradczego, skupiającego samorządowców z wszystkich krajów członkowskich UE.

W fotelu przewodniczącego KR ustępującego Greka Apostolos Tzizikostas na drugą część 5-letniej kadencji zastąpił Vasco Alves Cordeiro, członek Zgromadzenia Ustawodawczego Autonomicznego Regionu Azorów w Portugalii.

Natomiast marszałek Marek Woźniak został ponownie mianowany wiceprzewodniczącym KR i jednocześnie członkiem prezydium, które jest odpowiedzialne za przygotowanie i wdrażanie programu politycznego komitetu oraz koordynowanie prac posiedzeń plenarnych i komisji tematycznych. Przypomnijmy, że Marek Woźniak jest również od kilkunastu lat przewodniczącym polskiej, liczącej 21 członków i 21 zastępców, delegacji w KR.

Marszałek Marek Woźniak podczas czerwcowej sesji w Brukseli ponownie został wybrany na wiceprzewodniczącą KR.

Czerwcową sesję KR była również okazją do przedstawienia samorządowcom priorytetów czeskiej prezydencji w UE, która rozpoczęła się w II półroczu. Odbyło się też tradycyjne spotkanie polskiej delegacji, w którym uczestniczyli przedstawiciele biura Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w Brukseli, przedstawiając możliwości samorządów związane z uczestnictwem w projektach i inicja-

tywach programu Horyzont Europa.

Z kolei podczas spotkania członków Europejskiej Partii Ludowej w KR, z udziałem Marka Woźniaka, odbyła się m.in. debata na temat odbudowy Ukrainy. Wziął w niej udział gubernator obwodu mikołajewskiego Witali Aleksandrowicz Kim.

Europejski Komitet Regionów istnieje od 1994 roku. Został utworzony na mocy

traktatu z Maastricht, a jego kompetencje znacznie wzrosły po wejściu w życie traktatu lizbońskiego. Jest organem doradczym Komisji Europejskiej, Rady UE oraz Parlamentu Europejskiego. Dzięki tej instytucji samorządowcy mogą formalnie wypowiedzieć się w procesie stanowienia prawa przez UE, zapewniając uwzględnienie sta- nowiska i potrzeb władz lokalnych i regionalnych. ABO

Napisali o regionie

W siedzibie Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk 30 czerwca odbyło się uroczyste wręczenie nagród za najlepszą publikację o Wielkopolsce, wydaną w 2021 roku.

Konkurs został zorganizowany przez świętujące 165 lat swojego istnienia PTPN już po raz piąty. Nagrodzono autorów najlepszych prac zarówno w dotychczasowych kategoriach: literatura naukowa oraz literatura popularnonaukowa i beletrystyka, jak i – po raz pierwszy – w kategorii literatury dotyczącej miasta Poznania.

Zwycięzcą pierwszej z nich został dr Witold Brzeziński za monografię „Życie szlachcianki w późnośredniowiecznej Wielkopolsce. Magnificae et generosae. Zagadnienia demograficzne i majątkowe” (Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego). W kategorii popularnonaukowej i beletrystycznej wygrał Jacek Głomb, autor publikacji „Życie niedokończone. Z Lechem Raczką rozmawia Jacek Głomb” (Żywosław. Wydawnictwo). W ostatniej kategorii nagrodę przyznano prof. UAM dr. hab. Przemysławowi Matusiko-

Nagrody wręczył prezes PTPN Filip Kaczmarek.

wi za czterotomową „Historię Poznania” (Wydawnictwo Miejskie Poznań oraz Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk).

Zwycięzców uhonorował prof. UEP dr hab. Filip Kaczmarek – prezes PTPN i przewodniczący sejmikowej Komisji Edukacji i Nauki, a wśród gratulujących laureatom był m.in. wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

Konkurs – którego celem jest wyróżnienie i promocja najważniejszych publikacji podejmujących tematy związane z Wielkopolską oraz propagowanie czytelnictwa i popularyzacja wiedzy o regionie – odbywał się tradycyjnie pod patronatem honorowym marszałka województwa. ABO

Wyróżnienia dla naukowców

7 czerwca w Pałacu Działyńskich w Poznaniu odbyła się uroczystość z okazji 100. sesji zgromadzenia ogólnego oddziału Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu.

– Gratulując jubileuszu, chciałbym skierować podziękowania, zwłaszcza za czas pandemii. Pokazał on wielu osobom, jak ważna jest nauka i jak nasz codzienny byt może się na niej opierać. W tym dziele swój udział mieli także poznańscy naukowcy, dlatego dziękuję za dobrą współpracę jednostkom PAN: Insty-

tutowi Chemii Bioorganicznej i Instytutowi Genetyki – mówił marszałek Marek Woźniak.

Marszałek wyróżnił odznaką honorową „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego” dwóch naukowców – prof. Andrzeja Legockiego (specjalistę z zakresu biologii molekularnej roślin, prezesa PAN w latach 2003-2006) oraz prof. Romana Słowińskiego (obecnie wiceprezesa PAN, specjalistę z zakresu informatyki i twórcę szkoły naukowej „inteligentnego wspomagania decyzji”). RAK

Biznes po sąsiedzku

23 czerwca w UMWW odbyła się konferencja pn. „Doing business in Czechia”, którą zainaugurował Jacek Bogusławski z zarządu województwa.

– Umiedzynarodowienie biznesu jest jednym z najbardziej silnych trendów ostatnich lat. Bliskość i chłonność czeskiego rynku sprawiają, że wejściem na niego jest zainteresowanych wiele firm, także z Wielkopolski – podkreślił Jacek Bogusławski.

– Nasze firmy chcą zwiększyć wymianę handlową z Czechami. Sektor MSP wi-

dzi także w eksporcie do tego kraju szansę na wzmocnienie swojej konkurencyjności. A Wielkopolski Fundusz Rozwoju, dzięki oferowanemu wsparciu finansowemu, ułatwia biznesowi taką zagraniczną ekspansję – zapewniała z kolei Katarzyna Kierzek-Koperska, wiceprezes WFR.

O otwartości na nawiązywanie polsko-czeskich relacji biznesowych i konkretnym wsparciu w ich rozwijaniu zapewniał ponadto Jakub Rudy, radca handlowy Ambasady Republiki Czeskiej w Warszawie. RAK

EKOLOGICZNE NAGRODY W SAMORZĄDOWYCH KONKURSACH

Jak przysłało na konkursy o tematyce ekologicznej, wśród cennych nagród rzeczowych rozdanych młodym ludziom przez samorząd województwa znalazły się rowery oraz... sadzonki drzew. 15 czerwca w sali sesyjnej UMWW, z udziałem Jacka Bogusławskiego z zarządu województwa i sejmikowych radnych, nagrodzono laureatów konkursu „Nasz pomysł na ochronę środowiska” (zdjęcie górne). Zadaniem jego uczestników było wykonanie fotoksiążki zgodnej z tytułową tematyką. Sześć dni później w UMWW wicemarszałek Krzysztof Grabowski honorował zwycięzców (z pięciu wielkopolskich subregionów) konkursu „Cztery pory roku z OZE”. Oni z kolei, w zależności od wieku, wykonywali plakat lub kalendarz promujący odnawialne źródła energii. ABO

Walczymy o drogę S11

21 czerwca odbyło się XVII walne zebranie członków Stowarzyszenia Gmin, Powiatów i Województwa „Droga S11”.

Informację o działalności stowarzyszenia w 2021 r. przekazał wicemarszałek Wojciech Jankowiak, prezes zarządu tego gremium. W obradach uczestniczyła też m.in. przewodnicząca sejmikowej komisji planowania przestrzennego Mirosława Rutkowska-Krupka.

– Mimo że w ogłoszonym w 2021 r. Programie Budowy Dróg Krajowych (w perspektywie do 2030 r.) umieszczono tę inwestycję (drogę S11), to jednak misja naszego stowarzyszenia nie uległa wyczerpaniu. Obecnie należy zabiegać o zapewnienie finansowania dla drogi ekspresowej S11 i pilnować, aby realizacja tego zadania nie została odroczone w czasie, na bliżej nieokreśloną przyszłość – ostrzegł Wojciech Jankowiak.

Przypomnijmy, że stowarzyszenie „Droga S11” powstało w 2006 r. w Koszalinie. Zrzeszeni w nim samorządowcy (aktualnie 54 JST) lobbują na rzecz kompleksowej budowy drogi ekspresowej o długości około 550 km, łączącej północ z południem kraju. RAK

SEJMIKOWE PYTANIA

**PRZEDSTAWIAMY
TEMATY, KTÓRE RADNI
PORUSZALI 27 CZERWCA,
PODZAS XLIII SESJI
SEJMIKU, W RAMACH
PUNKTU „INTERPELACJE
I ZAPYTANIA”.**

Zofia Szalczyk (PSL) pytała o to, czy zarząd województwa zamierza wystąpić z wnioskiem do mini-

stra rolnictwa o przesunięcia środków między różnymi działaniami w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, wskazując na duże zainteresowanie inwestycjami związanymi z kanalizacją przy jednoczesnym zagrożeniu niewykorzystaniem puli na gospodarkę wodną. Prosiła też o przedłożenie zestawienia dotyczącego wsparcia przekazanego przez województwo placówkom opieki zdrowotnej w regionie.

Marek Sowa (PiS) poinformował o złożeniu, wspólnie z klubowym kolegą Adamem Bogryciewiczem,

interpelacji w sprawie niedostatecznego dbania o sprzęt do egzaminowania w Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego w Pile. Odczytał również zapytanie Adama Bogryciewicza dotyczące problemów z aktywnością organizacji „trzeciego sektora” w subregionie pilskim.

Mirosława Rutkowska-Krupka (PO) interpelowała na temat budowy ronda na skrzyżowaniu ulicy

Kamiennej z DW 179 w Pile. Przekazała też – wyrażone przez samorządowców z Krajenki – podziękowania za dobrą współpracę z UMWW i WZDW.

Ponadto radni złożyli następujące pisemne interpelacje i zapytania: **Filip Kaczmarek (PO)** – w kwestiach dokonywania wykładni uchwał sejmiku oraz możliwości utworzenia oddziału psychiatrycznego w Wielkopolskim Centrum Zdrowia Dziecka; **Adam Bogryciewicz (PiS)** – na temat stworzenia dokumentacji projektowej remontu mostu w ramach DW 178 w Czarnkowie; **Łukasz Grabowski (PiS)** – w sprawie medialnych doniesień o sytuacji w szpitalu „Dziekanek” w Gnieźnie.

ABO

Pociąg, ale dokąd?

27 czerwca radni debatowali podczas sesji sejmiku m.in. o planowanych inwestycjach kolejowych.

Dłuższą, kilkudziesięciominutową debatę o inwestycjach planowanych do realizacji w ramach rządowego programu „Kolej+” rozpoczął radny Krzysztof Sobczak z PiS, którego zaniepokoiło zmniejszenie środków w wieloletniej prognozie finansowej województwa, przeznaczonych na ten cel. Radny, obawiając się, że samorząd regionu zrezy-

szacowanej w 2020 r. na ponad 1,7 mld zł. Wśród nich są rewitalizacje tras (Wągrowiec – Rogoźno – Czarnków; Gościń – Kąkolewo; Szamotuły – Międzychód; Śrem – Czempiń) oraz budowa nowej linii z Turku do Konina. Wszystkie zakwalifikowano do drugiego etapu „Kolej+”, przyznając im dofinansowanie.

– W drugiej połowie 2021 r., po opracowaniu studiów pla-

i gmin, stąd wnioski i korekta zapisów w WPF. Nie rezygnujemy jednak z dalszych rozmów z samorządowcami na dwóch pozostałych liniach i zawiadomiliśmy PKP PLK o dłuższych negocjacjach.

Radny Marek Sowa z PiS zaproponował, by samorząd regionu sfinansował 60 proc. kosztów wkładu własnego, pozostawiając gminom i powiatom tylko 40 proc., a szef tego klubu radnych Zbigniew Czerwiński wyliczył korzyści, jakie przyniosłaby Turkowi nowa linia kolejowa.

Marszałek Marek Woźniak wskazywał natomiast na duży koszt tej inwestycji (ponad 660 mln zł), na niekorzystne dla JST zapisy w programie (w przypadku wzrostu kosztów, muszą więcej zapłacić), mówił o protestach części samorządowców i przedsiębiorców. O referendum w tej sprawie zaapelował z kolei radny Czesław Cieślak z PSL, mówiąc: – Czy ktoś zapytał o zdanie mieszkańców?

Ostatecznie sejmik odrzucił poprawkę Krzysztofa Sobczaka, by nie zmieniać w tym zakresie WPF. Więcej o planowanych na wielkopolskich torach inwestycjach piszemy na str. 8-9.

RAK

RADNI NA WYJAZDACH W PILE I W CHALINIE

FOT. 2X PIOTR KATAJCZAK

Komisja planowania przestrzennego spotkała się 20 czerwca w Pile, by omówić m.in. działalność pięciu wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego. Ich wyniki finansowe, zmiany legislacyjne czy najważniejsze problemy związane z funkcjonowaniem instytucji przedstawił dyrektor pilskiego WORD Zbigniew Przeworek, a następnie goście wybrali się na krótki rejs tramwajem wodnym po Gwdzie. 21 czerwca w Ośrodku Edukacji Przyrodniczej w Chalinie debatowali z kolei radni z komisji ochrony środowiska (zdjęcie poniżej), którzy zapoznali się m.in. z ofertą szkoleniowo-edukacyjną, obejrzyli teren i wyposażenie placówki należącej do Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego.

RAK

STATUETKA DLA MARSZAŁKA

FOT. ARTUR BOJŃSKI

27 czerwca podczas sesji sejmiku radni podziękowali marszałkowi Markowi Woźniakowi za wkład w budowę nowego szpitala pediatrycznego, który oficjalnie otwarto w Dzień Dziecka. Obrady rozpoczęły się nietypowo, od niespodzianki przygotowanej przez prezydium sejmiku. – Chciałabym dzisiaj porozmawiać o odwadze, uporze i determinacji. Te cechy sprawiły, że po wielu latach starań udało się wybudować w Poznaniu nowoczesne Wielkopolskie Centrum Zdrowia Dziecka. W imieniu przewodniczącej sejmiku Małgorzaty Waszak-Klepki (nieobecnej z powodu choroby, ale to ona zainicjowała ten gest) chcielibyśmy serdecznie podziękować panu marszałkowi Markowi Woźniakowi za realizację tej inwestycji i wręczyć symboliczną statuettę – mówiła przewodnicząca sejmikowej Komisji Zdrowia i Bezpieczeństwa Publicznego Tatiana Sokołowska. Zanim wraz z wiceprzewodniczącymi sejmiku (Markiem Gołą, Agnieszką Grzechowiak, Jarosławem Maciejewskim) wręczyła symboliczny prezent, przypomniała skuteczne starania marszałka o zapewnienie finansowania z Unii Europejskiej dla szpitala dziecięcego czy też sfinalizowanie procesu starań o grunty przeznaczone pod jego budowę. – Niespodzianka się udała, jestem mile zaskoczony, a to wyróżnienie jest dla mnie bardzo ważne – podziękował radnym marszałek Marek Woźniak.

RAK

Pieniądze dla samorządów

27 czerwca sejmik zdecydował kolejny raz o przekazaniu przez województwo pomocy finansowej wielkopolskim gminom i powiatom.

Słupca i Ostrowite dostaną wsparcie (niemal 40 tys. zł) na przedsięwzięcia dotyczące zapewnienia bezpiecznego wypoczynku nad wodą (m.in. zakup: defibrylatora AED, sprzętu do ratownictwa, lekiego garażu do przechowywania łodzi), a gmina Dobra otrzyma 60 tys. zł dotacji na prace remontowe, zakup wyposażenia i wynagrodzenie dla specjalistów tworzonego klubu rodzinnego.

Radni zdecydowali też, że 120 tys. zł z budżetu województwa trafi do gminy Grodziec na dofinansowanie odbudowy sześciu wiat przyśankowych, zniszczonych po przejściu kilka miesięcy temu orkanu Dudley.

Sejmik po raz kolejny zatwierdził też dotacje dla JST na sztabowe programy samorządu województwa, rozwijające infrastrukturę sportową, turystyczną czy „Szatnie na medal”. Sześć gmin (Bralin, Golina, Krajenka,

Murowana Goślina, Połajewo, Szczytniki) pozyskało łącznie ponad 940 tys. zł na inwestycje sportowe: budowę bieżni, skoczni do skoku w dal, remonty stadionów.

317,5 tys. zł z wojewódzkiej kasy trafi do Kościana, Puszczykowa i Żerkowa, które budują nowe zaplecze sanitarne dla sportowców w ramach programu „Szatnia na medal”. Trzy razy więcej, aż 943 tys. zł, przeznaczono w ramach tego samego programu na remonty szatni w 14 gminach (Białosławie, Grodzisk Wielkopolski, Grzegorzew, Kępno, Klecko, Lipka, Międzychód, Pniewy, Siedlec, Skoki, Szamotuły, Tuliszków, Wierzbinek, Wysoka).

Ponadto gmina Kleczew i powiat leszczyński otrzymają łącznie 21,5 tys. zł na rozwój infrastruktury turystycznej, a niemal 99 tys. zł (dla powiatu międzychodzkiego i gminy Jastrowie) weszły w zadania w zakresie popularyzacji turystyki.

Sejmik przyznał też 70 tys. zł parafii w Chełmie nad Nerem na remont dachu miejscowego, zabytkowego kościoła.

RAK

Zmiany w nauce i edukacji

Radni na czerwcowej sesji zaakceptowali korekty dotyczące zasad przyznawania stypendiów oraz nagrody naukowej.

W uchwale ustanawiającej Nagrodę Naukową Samorządu Województwa Wielkopolskiego sejmik wydłużył do 15 września termin przyjmowania wniosków, a także wprowadził możliwość przesyłania ich drogą elektroniczną.

Natomiast w zasadach przyznawania stypendiów naukowych marszałka województwa zarówno dla uczniów, jak i dla studentów, przyjęto zasadę, że mogą je otrzymać osoby uczące się lub studiujące w placówkach z Wielkopolski. Podczas posiedzenia Komisji Edukacji i Nauki radni dyskutowali też nad doprecyzowaniem zapisów dotyczących oceniania dokonań naukowych studentów ubiegających się o stypendia. Na wniosek przewodniczącego Filipa Kaczmarka komisja postanowiła zaproponować trzy poprawki do regulaminu, które ostatecznie sejmik przyjął na sesji.

ABO

Nasz drogi prąd

Czy, jak i ile warto inwestować, by zdobyć tańszą energię?

Dzięki instalacji fotowoltaicznej i montażowi dodatkowych paneli poznański szpital będzie mógł nieco zmniejszyć wydatki ponoszone na zakup energii.

Inwestycja dotycząca montażu paneli fotowoltaicznych w Szpitalu Wojewódzkim w Poznaniu stała się pretekstem do sejmikowej dyskusji o drastycznie rosnących cenach energii elektrycznej i sposobach na przeciwdziałanie temu zjawisku. Rozmawiano na ten temat podczas zdalnego posiedzenia Komisji Budżetowej, które odbyło się 24 czerwca, a także trzy dni później – w trakcie stacjonarnej sesji sejmiku.

Radni opiniowali propozycje zmian w tegorocznym budżecie województwa, a szczególnie zainteresowała ich kwestia zwiększenia (o ponad 900 tys. zł, w związku z wyższymi cenami ofert przetargowych) wydatków na inwestycję fotowoltaiczną w poznańskim szpitalu. Zastanawiano się nad parametrami

technicznymi tego przedsięwzięcia i jego planowanymi kosztami.

Szef klubu PiS Zbigniew Czerwiński argumentował, że instalacje o podobnej mocy można zbudować nawet kilkukrotnie taniej. Z kolei Paulina Stochniałek z zarządu województwa wyjaśniała, że inwestycja przy Lutyckiej tyle kosztuje ze względu na zastosowanie paneli na różnych powierzchniach, a także uwzględnienie budowy magazynu energii.

Radni PiS mówili o niegospodarności, postulując rezygnację z przyznania dodatkowych środków i przesunięcie ich do rezerwy. Przedstawiciele zarządu województwa wskazywali na konieczność szybkiego podjęcia tej inwestycji ze względu na kilkukrotny w ostatnim czasie

wzrost cen energii, które musi płacić lecznica. Jako właściciel samorząd nie może np. dopłacić do rachunków jednostki, ale może zainwestować w rozwiązania, które pozwolą jej zaoszczędzić.

Większość radnych (głosując wcześniej w stosunku 10-24 przeciw poprawce PiS) ostatecznie postanowiła przyznać szpitalowi dodatkowe pieniądze.

Powyższy przypadek stał się okazją do szerszej dyskusji o sposobach radzenia sobie z wysokimi cenami prądu. Na przykład radny Przemysław Ajchler z PO podsunął pomysł budowy przez województwo (lub stworzoną przez nie spółdzielnię energetyczną) dużej farmy fotowoltaicznej, która zaopatrywałaby w prąd wiele podległych samorządowi instytucji. ABO

ZARZĄD ODPOWIADA

PRZEDSTAWIAMY WYCIĄG Z ODPOWIEDZI UDZIELONYCH NA WCZEŚNIEJSZE INTERPELACJE I ZAPYTANIA RADNYCH.

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak

– odpowiedział Markowi Sowie i Adamowi Bogrycewiczowi w sprawie programu „Kolej+”. Wskazał, że informacja o wynikach naboru i zakwalifikowaniu wszystkich wielkopolskich projektów do dofinansowania została przekazana województwu przez PKP PLK z ponad dwumiesięcznym opóźnieniem w stosunku do planowanego terminu, co uniemożliwiło wcześniejsze podpisanie umów. Dotąd przekazano do organizatora naboru wolę dalszego procedowania projektów linii Śrem – Czempin, Gostyń – Kąkolowo oraz Międzychód – Szamotuły. Warunki określone w umowie o realizacji projektów są jednakowe dla każdej inwestycji zgłoszonej do programu. – odniósł się do interpelacji Adama Bogrycewicza.

W sprawie modernizacji DW 135 na odcinku Wieleń – Miało wskazał, że w głównej mierze obsługuje ona ruch lokalny o niewielkim natężeniu i nie spełnia ustawowych przesłanek definicji drogi wojewódzkiej oraz parametrów określonych w ministerialnym rozporządzeniu w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie. Infrastruktura drogowa w regionie wymaga dużych nakładów, a potrzeby są ogromne, więc w pierwszej kolejności finansowane są zadania o istotnym znaczeniu dla połączeń komunikacyjnych sieci dróg województwa wielkopolskiego.

Odnosnie do przygotowania dokumentacji projektowej na remont mostu w Czarnkowie w ramach DW 178 wskazał, że rządowy fundusz Polski Ład jest realizowany przez promesy inwestycyjne udzielane przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Warunkiem otrzymania dofinansowania jest m.in. ogłoszenie postępowania przetargowego w celu wyłonienia wykonawcy inwestycji w terminie nie dłuższym niż 9 miesięcy od udostępnienia promesy wstępnej. W związku z tym nie jest możliwe, aby wnioskowane zadanie zostało objęte ww. programem, ponieważ termin 9 miesięcy jest zbyt krótki, by wykonać dokumentację projektową wraz z uzyskaniem wymaganych uzgodnień, zgód, pozwoleń i opinii różnych organów. Poinformował, że trwa opracowywanie dokumentacji projektowej oraz pozyskiwanie decyzji administracyjnych na realizację priorytetowych zadań: rozbudowa DW 309 i 174 w Jędrzejewie, rozbudowa DW 178 na odcinku Zofiowo – Czarnków, budowa chodnika przy DW 182 w Sarbce, rozbudowa skrzyżowania DW 178 z DP 1351P w Białężynie. Dopiero po zakończeniu ww. inwestycji mogą być rozpatrywane następne przedsięwzięcia na terenie gminy Czarnków, jak wnioskowana budowa ścieżki rowerowej przy DW 178 między Czarnkowem a Kuźnicą Czarnkowską.

– odpisał na interpelację Ewy Panowicz. W sprawie DW 323 na odcinku Leszno – Góra poinformował, że remontu wymaga fragment do granicy województwa. Opracowywany jest projekt dla planowanej inwestycji, która z uwagi na wysokie koszty robót będzie realizowana etapami. Po opracowaniu dokumentacji technicznej zostanie podjęta decyzja, jaki odcinek powyższego przedsięwzięcia zostanie wykonany w bieżącym roku.

Co do wykonania remontu DW 432 Leszno – Osieczna przekazał, że odcinek od Osiecznej do Trzebani jest w bardzo dobrym stanie technicznym, a na odcinku z Trzebani do Leszna sukcesywnie wykonywane są remonty cząstkowe. – odnosząc się do interpelacji Mirosławy Rutkowskiej-Krupki w sprawie dofinansowania remontu 41 studni kanalizacji deszczowej, zlokalizowanych na DW 242 w Łobżenicy, wskazał, że konserwacja i remont urządzeń kanalizacji deszczowej należy do Zakładu Gospodarki Ko-

munalnej i Mieszkaniowej w Łobżenicy, zatem realizacja inwestycji należy do gminy Łobżenica. Niemniej jednak samorząd województwa deklaruje pomoc finansową w tej kwestii.

Członek zarządu województwa Paulina Stochniałek

– poinformowała Zbigniewa Czerwińskiego – w związku ze złożonym przez niego zapytaniem – o zmianach, jakie zaszyły na stanowiskach kierowniczych w Departamencie Zdrowia UMWW po objęciu przez nią decernatu.

– udzielając odpowiedzi na interpelację, poinformowała Zbigniewa Czerwińskiego o przyczynach wypowiedzenia przez dyrektora Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych „Dziekanka” w Gnieźnie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia na realizację świadczeń psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży. Poinformowała też radnego o powodach rezygnacji lekarzy z pracy na oddziałach psychiatrycznych dla nieletnich oraz o konieczności wprowadzenia niezbędnych rozwiązań w systemie opieki psychiatrycznej dzieci i młodzieży.

– podobną do powyższej odpowiedź przekazała również interpelującemu w tej sprawie Filipowi Kaczmarkowi. Ponadto przedstawiła radnemu powody braku możliwości spełnienia postulatów wielkopolskich psychiatrów dziecięcych, polegających na stworzeniu dodatkowego oddziału psychiatrycznego dla dzieci w Wielkopolskim Centrum Zdrowia Dziecka w Poznaniu.

– wyjaśniła Łukaszowi Grabowskiemu cel publiczny realizowany przez udzielenie dotacji Stowarzyszeniu Młodzi Demokraci na projekt pn. „Samorządowa Wielkopolska – młoda, aktywna!”. Poinformowała, że oferta stowarzyszenia została złożona w ramach prowadzonego przez Departament Edukacji i Nauki otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w dziedzinie edukacji. Projekt wpisał się w zadanie: „Wspieranie projektów edukacyjnych z zakresu wychowania obywatelskiego, wiedzy o samorządzie terytorialnym, ze szczególnym uwzględnieniem SWW”, spełniał warunki formalne i został wysoko oceniony merytorycznie przez komisję konkursową. Sprawozdanie z realizacji zadania jest w toku rozliczania.

Dyrektor Biura Prawnego UMWW Małgorzata Ratajczak

– z upoważnienia marszałka odpowiedziała na interpelację Filipa Kaczmarka w sprawie dokonywania wykładni uchwał Sejmiku Województwa Wielkopolskiego. Wskazała, że w obowiązującym systemie prawnym brak jest normy szczególnej dającej podstawę organowi stanowiącemu województwa do interpretacji przepisów uchwały prawa miejscowego. Ich interpretacja należy do organów stosujących prawo. W przypadku problemów interpretacyjnych dotyczących określonych zapisów uchwały sejmiku możliwe są działania zmierzające do korekty jej zapisów poprzez podjęcie uchwały zmieniającej.

Dyrektor Departamentu Kultury UMWW Włodzimierz Mazurkiewicz

– odpowiadając w imieniu marszałka na interpelację Filipa Kaczmarka, przedstawił informacje na temat wyników realizowanego przez Departament Kultury w 2019 roku konkursu na opracowanie koncepcji Wielkopolskiego Szlaku Pracy Organicznej oraz wyjaśnienia uzyskane od dyrektora Pałacu Generała Dąbrowskiego w Winnej Górze – instytucji dysponującej prawami do nagrodzonych koncepcji – na temat trasy szlaku, lokalizacji obiektów i jego identyfikacji wizualnej. ABO

Chcą obradować hybrydowo

Przewodniczący sejmików spotkali się tym razem w Sandomierzu.

9 czerwca w Sandomierzu Konwent Przewodniczących Sejmików Województw Rzeczypospolitej Polskiej przyjął stanowisko z postulatem zmiany ustawy o samorządzie województwa.

Chodzi o wprowadzenie możliwości uczestniczenia (przez radnych i gości) w obradach sejmikowych komisji w trybie mieszanym, a więc zarówno stacjonarnie, jak i zdalnie.

– Ogromny postęp technologiczny, który nastąpił w ostatnich latach, a także okres pandemii, z którym

mierzył się cały świat, wprowadziły do życia codziennego obywateli oraz do funkcjonowania wielu instytucji publicznych zdalną formę spotkań i posiedzeń. Spodziewać się można, iż taki sposób funkcjonowania na stałe zakorzeni się w naszym życiu – tłumaczył, prezentując w Sandomierzu treść stanowiska, reprezentujący Wielkopolskę wiceprzewodniczący sejmiku Marek Gola.

Przyjęty postulat konwentu w tej sprawie otrzymał Zgromadzenie Ogólne Związku Województw RP, Komisja Sa-

morządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej Sejmu RP oraz Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Podczas spotkania sejmikowych przewodniczących rozmawiano również o problemach związanych z przetwarzaniem i ochroną danych osobowych, a także o potrzebie zmian w ustawie o petycjach. Konwent sformułował także wniosek do Zgromadzenia Ogólnego Związku Województw RP w sprawie utworzenia Konwentu Przewodniczących Młodzieżowych Sejmików. ABO

Sportowo w Śremie

Śrem udowadnia, że ważna dziedzina życia, jaką jest sport, może być doceniana dzięki współpracy samorządów: wojewódzkiego i gminnego.

25 czerwca uroczyste otwarto zmodernizowany śremski Stadion Miejski. Prace trwały od 2020 roku i obejmowały budowę trybun, szatni, zaplecza oraz urządzeń służących zawodnikom, a także rewitalizację parku, w którym znajduje się obiekt.

Wydarzenie zaszczyliła swoją obecnością m.in. pochodząca ze Śremu znakomita lekkoatletka Patrycja Wyciszkiewicz. W uroczystości wzięli też udział sejmikowi radni Marta Dzikowska i Marek Gola oraz członek zarządu województwa Jacek Bogusławski.

Przypomnijmy, że śremska inwestycja uzyskała m.in. kilkusetmilionowe wsparcie z budżetu województwa w ramach funduszy przeznaczonych na rozwój infrastruktury lekkoatletycznej w regionie. To jedno z wielu tego typu przedsięwzięć, realizowanych przez wielkopolskie JST, a dofinansowywanych co roku przez regionalny samorząd.

Kilkanaście dni wcześniej, 12 czerwca, odbyła się inna uroczystość – Śremska Gala Sportu 2022. Wziął w niej udział wiceprzewodniczący sejmiku Marek Gola, który wręczył odznaki honorowe „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego” kilku zasłużonym dla śremskiego sportu osobom.

ABO

Wschód coraz bardziej zielony

Blok na biomasę i nowe turbiny wiatrowe – to kolejne elementy, wspieranej przez samorząd województwa, transformacji energetycznej w subregionie konińskim.

Uzależniona przez lata od wydobycia węgla wschodnia Wielkopolska przechodzi proces transformacji. Biznes, samorządy, instytucje państwowe czy Unia Europejska – poszukując nowych źródeł energii (zgodnie z zapisami Europejskiego Zielonego Ładu) – stawiają np. na rozwój gospodarki wodorowej, wspartej o OZE (wiatraki, fotowoltaikę, biomasę).

Stabilnym źródłem i dostawcą wodoru ma być konińska spółka ZE PAK, która ogłosiła, że do 2030 r. przestawi się na wytwarzanie energii wyłącznie z odnawialnych źródeł. Firma przechodzi obecnie przyspieszoną transformację. Pod koniec 2021 r. otrzymała od samorządu województwa pozwolenie na prowadzenie instalacji do spalania paliw i produkcji wodoru.

Jedną z inwestycji zmierzających do realizacji strategii spółki było też przystosowanie istniejącego kotła węglowego (w elektrowni Konin) do spalania biomasy. Otwarcie zmodernizowanego bloku odbyło się 24 czerwca, a wzięli w nim udział m.in. marszałek Marek Woźniak, Jacek Bogusławski z zarządu województwa.

– To bez wątpienia historyczne wydarzenie, bo dokonująca się na naszych oczach

W otwarciu bloku na biomasę w Koninie uczestniczył m.in. marszałek Marek Woźniak.

transformacja na pewno odegra w naszym życiu kluczową rolę – mówił Marek Woźniak, który zauważył, że choć wojna w Ukrainie zwolniła w Eu-

na strategię zielonego ładu. Stanowimy niejako poligon doświadczalny: trwa u nas proces przekształcania energetyki w tę opartą na OZE,

uważał Piotr Woźny, prezes ZE PAK, który przypomniał, że właśnie tutaj w 1959 r. powstała pierwsza w kraju systemowa elektrownia na węgiel brunatny. – Po 63 latach po tym węglu nie ma już ani śladu: nie ma drugiego takiego miejsca na mapie energetycznej Polski, które zaczynałoby od węgla brunatnego, a potem zamieniło go w całości na zieloną energię: elektryczną i ciepłą. Dziś oddaliśmy do użytku drugi kocioł biomasowy i mamy łącznie 100 MW mocy pochodzącej w 100 proc. z OZE. Nie używamy już węgla brunatnego.

Zmodernizowana instalacja o mocy 50 MWe produkuje

energję i pełni funkcję rezerwowego źródła ciepła dla drugiego bloku biomasowego, zasilającego w ciepło Konin. Dzięki tym dostawom system ciepłowniczy w mieście należy do najefektywniejszych w Polsce.

Ponadto bloki biomasowe pomogą w produkcji zielonego wodoru z elektrolizerów, które zostaną zainstalowane w elektrowni. Następnie H₂ poprzez magazyny mobilne będzie dostarczany do stacji tankowania pojazdów w wielu miejscach kraju.

20 czerwca z kolei w gminie Rychwał, w powiecie konińskim, oddano do użytku siłownię wiatrową w Dąbroszynie, Świeci i Czyżewie. Elektrownia składająca się z sześciu turbin wiatrowych o mocy do 3 MW każda (łącznie 18 MW) kosztowała 122 mln zł, a w jej otwarciu uczestniczył m.in. wicemarszałek Krzysztof Grabowski oraz reprezentujący sejmik radni.

– Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii to ważny krok w zmianach w sferze energetyki we wschodniej Wielkopolsce. Nowe turbiny to także doskonały przykład dla innych samorządów, które chciałyby oprzeć lokalną energetykę na licznych małych instalacjach wytwarzających prąd – stwierdził Krzysztof Grabowski. RAK

Trudno znaleźć w Polsce lepsze miejsce, by rozmawiać o transformacji energetycznej niż elektrownia Konin

ropie proces odchodzenia od gospodarki opartej na węglu do zielonej energii, to jednak ocieplenie klimatu nadal stanowi zagrożenie. – Wielkopolska konsekwentnie stawia

choć generuje to, niestety, trudne procesy społeczne.

– Ciężko znaleźć w Polsce lepsze miejsce, by rozmawiać o transformacji energetycznej niż elektrownia Konin – za-

Szukamy najlepszych: szkół, nauczycieli i czeladników

Samorząd województwa ogłosił tegoroczne edycje popularnych konkursów.

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego zaprasza do udziału w szóstej edycji konkursów „Wielkopolska Szkoła Roku” oraz „Wielkopolski Nauczyciel Roku”. Tradycyjnie docenione zostaną najlepsze placówki oraz uhonorowani pedagodzy posiadający szczególne osiągnięcia dydaktyczne i wychowawcze, czynnie angażujący się w rozwój swoich szkół.

Termin nadsyłania zgłoszeń upływa 15 września, a rozstrzygnięcie konkursów zaplanowano na 21 października podczas uroczystej gali, w trakcie której zwycięzcy otrzymają nagrody finansowe, wyróżnienia oraz pamiątkowe statuetki.

14 sierpnia z kolei mija termin nadsyłania wniosków w konkursie „Wielkopolski

Mistrz oraz Czeladnik 2021 roku”. To przedsięwzięcie samorządu województwa pozwala wyróżnić najlepszych rzemieślników, którzy zdobyli kwalifikacje zawodowe potwierdzone egzaminem. Musi on być przeprowadzony przez Wielkopolską Izbę Rzemieślniczą w Poznaniu, Izbę Rzemieślniczą w Kaliszu lub Krotoszyńską Izbę Rzemieślniczą w roku poprzedzającym konkurs.

„Konkurs skierowany jest do osób cechujących się entuzjazmem i pasją do pracy, mobilizowaniem innych do działania poprzez swoją pracę i postawę, rozwijających swoje zainteresowania, a także będących autorytetem w środowisku lokalnym” – pisał w ogłoszeniu organizatorzy przedsięwzięcia.

Szczegóły dotyczące tych konkursów (regulaminy, formularze zgłoszeniowe itp.) dostępne są na stronie internetowej www.umwv.pl. RAK

Po nowemu w Sokołowie

Poprawiły się warunki leczenia pacjentów z uzależnieniami w podległej samorządowi województwa placówce.

20 czerwca uroczyste otwarto wyremontowany Oddział Leczenia Uzależnień funkcjonujący w Wojewódzkim Zakładzie Opieki Psychiatrycznej sp. z o.o. w Sokołowie. W wydarzeniu wzięli udział marszałek Marek Woźniak, wicemarszałek Krzysztof Grabowski oraz członek zarządu województwa Paulina Stochnialek.

Głównym celem modernizacji budynku po hostelu dla osób uzależnionych od alkoholu było przeniesienie do Sokołowski Oddziału Leczenia Uzależnień, który funkcjonował wcześniej w Murowanu. W wyremontowanym budynku poprawiły się warunki przebywania pacjentów (będą mieli do dyspozycji 56 łóżek – o 15 więcej niż w poprzednim miejscu). Spółka obniży też koszty związa-

Przedstawiciele zarządu województwa po uroczystym otwarciu zostali oprowadzeni po nowej części placówki przez jej szefową.

ne dotąd z utrzymywaniem ośrodka zamieszcowego.

Trwająca kilka lat modernizacja oraz wyposażenie placówki w potrzebny sprzęt były możliwe dzięki dotacji z budżetu województwa w wysokości prawie 2,5 mln zł. Jak jednak podkreślano, wsparcie regionalnego samorządu dla podległej mu jednostki jest o wiele szersze: w ciągu kilkunastu lat na inwestycje w Sokołowie przekazano ponad 10 mln zł.

Uroczystość była okazją do podziękowania za pracę od-

chodzącej na emeryturę prezes WZOP Janinie Kubiak. Marszałek wręczył przyznając jej odznakę honorową „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”.

– Kreatywność w tak trudnej sferze jak ochrona zdrowia psychicznego i leczenie uzależnień, a jednocześnie śmiałe pozyskiwanie środków pozwalają – jak widać – realizować szereg inwestycji, z pożytkiem dla pacjentów i kadry pracowniczej – mówił w Sokołowie Marek Woźniak. ABO

Nasza wieś w obiektywie

Samorząd województwa zachęca do udziału w konkursie „PROW w obiektywie – trzecia edycja”.

Celem przedsięwzięcia jest promocja Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, efektów jego realizacji w Wielkopolsce, a także dziedzictwa kulturowego i turystyki na obszarach wiejskich.

Udział w konkursie mogą wziąć pełnoletni mieszkańcy Wielkopolski, którzy do 19 sierpnia zgłoszą swoje zdjęcia w jednej lub kilku z konkursowych kategorii: „Infrastruktura dofinansowana z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich”, „Wielkopolska wieś z lotu ptaka”, „Jak Wielkopolska dba o tradycję?”, „Turystyka na obszarach wiejskich”, „Wielkopolska na talerzu”.

Na najlepszych czekają nagrody – bony do wykorzystania w sklepie fotograficznym. Szczegółowy regulamin i zasady dotyczące zgłoszeń można znaleźć na www.umwv.pl. ABO

Pomagajmy Ukraińcom

Jak samorząd województwa i jego instytucje starają się zadbać o naszych sąsiadów ze wschodu.

Przypomnijmy, że regionalny samorząd uruchomił swój punkt informacyjny dla obywateli Ukrainy przebywających w Wielkopolsce. Znajduje się on w holu Urzędu Marszałkowskiego przy al. Niepodległości 34 w Poznaniu. Z jego obsługą – posługującą się językiem polskim, ukraińskim i rosyjskim – można skontaktować się w dni robocze w godzinach 8-16, także telefonicznie (061 626 66 55) lub e-mailowo (ukraina@umww.pl).

Ponadto na stronie internetowej www.umww.pl/pomoc opracowano i udostępniono (także w języku ukraińskim) kompleksowy zestaw najbardziej potrzebnych uchodźcom wojennym informacji. Znajdą tam oni dane dotyczące: warunków pobytu w Polsce, nadania numeru PESEL czy uzyskania profilu zaufanego; kontakty do punktów pomocy (receptyjnych, obsługi konsularnej, pomocy socjalnej, edukacyjnej, zdrowotnej); dane na temat transportu zbiorowego, zatrudnienia czy inicjatyw społecznych podejmowanych w całym województwie.

W pomoc Ukraińcom włączyły się też aktywnie instytucje samorządu województwa. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury prowadziła

Podczas zajęć w hotelu Ikar ukraińskie dzieci ćwiczyły wyobraźnię i dały popis kreatywności.

w czerwcu np. specjalne warsztaty edukacyjne dla dzieci.

„Czy trzeba znać język i umieć czytać, aby zrozumieć, o czym jest bajka? A może wystarczy zdjęcie, kolory, faktura ilustracji oraz uniwersalny język emocji i uczuć?” – zachęcali organizatorzy do udziału w zajęciach, a pod koniec czerwca podsumowali je: „Na naszych warsztatach w hotelu Ikar Poznania dzieci z Ukrainy na podstawie książek edukacyjno-terapeutycznych z «Bajkowozu» snuły własne opowieści. To było doskonałe ćwiczenie z wyobraźni i prawdziwy popis kreatywności.”

Oprócz tego WBPiCAK przedłużyła do końca lipca (a niewykluczone, że również sierpnia) bezpłatne kursy języka polskiego dla osób ukraińskojęzycznych, organizowane przez szkołę językową „Govori.pl”.

Zajęcia mają pozwolić naszym gościom opanować najważniejsze słowa i zwroty potrzebne do komfortowej komunikacji w Polsce. Ukraińcy poznają np. zasady czytania i wymowy polskich słów; ćwiczą krótkie rozmówki, pozwalające znaleźć pracę czy wziąć udział w rozmowie kwalifikacyjnej po polsku. Minidialogi ułatwią też

poszukiwanie mieszkania na wynajem, rozmowę z właścicielem domu, wizytę u lekarza czy w urzędzie.

Przypomnijmy też, że Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu uruchomił w Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile i w Poznaniu centra integracji cudzoziemców. Ich pracownicy pomagają między innymi w organizacji kursów języka polskiego i kursów adaptacyjnych, zapewniają wsparcie prawne, psychologiczne i opiekę doradców międzykulturowych, doradzają w rozwoju kompetencji zawodowych.

W podmiejskiej sieci

Skutki pandemii i wojny w Ukrainie znalazły się wśród tematów czerwcowego zgromadzenia ogólnego sieci PURPLE.

Europejska Platforma Regionów Podmiejskich PURPLE, do której należy także województwo wielkopolskie, obradowała w dniach 14-15 czerwca w Brukseli. Nasz region reprezentowali wicemarszałek Wojciech Jankowiak oraz przedstawiciele Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego.

Zgromadzenie przyjęło stanowisko na temat wpływu pandemii COVID-19 na obszary podmiejskie.

Rozmowy dotyczyły też aktualnej sytuacji w Ukrainie.

W tym kontekście zaakcentowano między innymi problematykę bezpieczeństwa żywnościowego i energetycznego, a także przystępności cenowej produktów z tych dziedzin. Przyjęto także stanowisko dotyczące Ukrainy. Na wniosek Wojciecha Jankowiaka wprowadzono w nim poprawkę, która pozwala jednoznacznie określić, że w tym kraju trwa wojna, a Ukraina została napadnięta przez Rosję.

Przedstawiciele regionów skupionych w PURPLE dyskutowali również o długofalowej wizji rozwoju obszarów wiejskich w Unii Europejskiej. Wybrali też nowy zarząd sieci oraz omówili tegoroczny plan jej działania.

ABO

O zrównoważonym rozwoju

Uczestnicy międzynarodowej konferencji we Włoszech mogli dowiedzieć się, jak Wielkopolska realizuje cele ONZ-owskiej Agendy 2030 dotyczącej zrównoważonego rozwoju.

Konferencja „Wspieranie przemian, zwalczanie nierówności” odbyła się 10 czerwca w Bolonii – stolicy Emilii-Romanii, będącej partnerskim regionem Wielkopolski.

O działaniach naszego województwa, które wpisują się w realizację 17 celów wyznaczonych przez Agendę 2030, mówiła podczas bolońskiego spotkania Paulina Stochniałek z zarządu województwa.

Przedstawiła m.in. realizowane przez Regionalny Ośro-

dek Polityki Społecznej projekty na rzecz różnorodności, dostępności czy inkluzywności oraz program „Cykl kariery”, do którego przystąpił Urząd Marszałkowski. Zaprezentowała też budowę Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Dziecka w Poznaniu jako przykład realizacji celu agendy zatytułowanego „dobre zdrowie i jakość życia”. Mowa była także o sprawiedliwej transformacji wschodniej Wielkopolski jako elementu działań na rzecz osiągnięcia neutralności klimatycznej.

Wizyta w Bolonii była również okazją do spotkań Pauliny Stochniałek z przedstawicielami władz Emilii-Romanii oraz niemieckiej Hesji. ABO

MŁODZI POLACY I NIEMCY CHCĄ ZMIENIAĆ SVOJE OTOCZENIE

Młodzi Wielkopolanie i Brandenburczycy (oba te regiony łączy od lat umowa o współpracy) gościli w czerwcu w Poznaniu, uczestnicząc w warsztatach z zakresu zrównoważonego rozwoju, aktywizacji w społecznościach lokalnych, a także pracując nad przygotowaniem polsko-niemieckich projektów społecznych. To jeden z programów realizowanych przez Stowarzyszenie Zamek Trebnitz Centrum Edukacji i Spotkań. Młodzież odwiedziła również siedzibę samorządu województwa w Poznaniu. – Ważne, by aktywizować młodzież. Musicie wiedzieć, że możecie mieć wpływ na swoje otoczenie. Wiedzieć, do kogo się zwrócić ze swoimi pomysłami i gdzie szukać poparcia dla ich realizacji – mówiła podczas spotkania z gośćmi w sali sesyjnej Paulina Stochniałek z zarządu województwa. Na zakończenie wizyty w samorządowej siedzibie, młodzi Polacy i Niemcy stanęli do wspólnego zdjęcia w symbolicznym miejscu, przed fasadą urzędu, na której widnieje specjalna ekspozycja, wyrażająca wsparcie dla zmagających się z wojną w swoim kraju Ukraińców.

ABO

Z wodorem w świat

Samorząd województwa kontynuuje przygotowania do rewolucji w energetyce.

W dniach 30 maja – 2 czerwca podczas targów „Hannover Messe 2022”, poświęconych energii, bezpieczeństwu dostaw i transformacji przemysłowej, swoją ofertę (na regionalnym stoisku „H2Wielkopolska – kierunek wodór”) zaprezentowały firmy z naszego województwa.

Na targach można było obejrzeć różne rozwiązania dotyczące technologii wodorowych, m.in. produkcji pierwiastka (elektrolizery), jego magazynowania (zbiorniki), dystrybucji (dystrybutory jako część infrastruktury do tankowania H₂) czy aplikacje z obszaru np. transportu.

W wydarzeniu wziął udział Jacek Bogusławski z zarządu województwa oraz radna Marzena Wodzińska, występująca w delegacji z Ostrowa Wlkp. jako prezes zarządu

Regionalne stoisko „H2Wielkopolska – kierunek wodór” podczas niemieckich targów „Hannover Messe 2022”.

Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów.

Jacek Bogusławski uczestniczył też w konferencji „GO Green – rozwiązania wodorowe z Polski i Belgii”, zorganizowanej przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu oraz Ambasadę RP w Belgii. Wizyta w Brukseli w dniach 9-10 czerwca była również okazją do spotkań z przedstawicielami Dyrekcji Generalnej ds. Badań Naukowych i Innowacji Komisji Europejskiej oraz

„Hydrogen Europe” – organizacji zrzeszającej europejskie firmy i podmioty publiczne, wspierającej rozwój technologii H₂.

Dzień wcześniej, 8 czerwca, Jacek Bogusławski wziął udział w 2. Polsko-Niemieckim Spotkaniu Energetycznym, które odbyło się w Izbie Handlowo-Przemysłowej w Cottbus (Niemcy). Wygłosił tam prelekcję o rozwoju gospodarki wodorowej w Polsce i w regionie.

RAK

Zmiany na torach: samorządy promują

Pięć projektów z Wielkopolski w finale programu „Kolej+”, dalszy rozwój Poznańskiej Kolei Metropolitalnej czy planowane węzły

Piotr Ratajczak

Znajnowszych danych zaprezentowanych przez samorządową spółkę Koleje Wielkopolskie wynika, że pandemiczne kłopoty z frekwencją w pociągach przewoźnik ma już za sobą. Zniesienie obostrzeń sanitarnych i coraz wyższe ceny paliwa sprawiają, że więcej osób decyduje się na podróż (np. do pracy, szkoły) pociągiem.

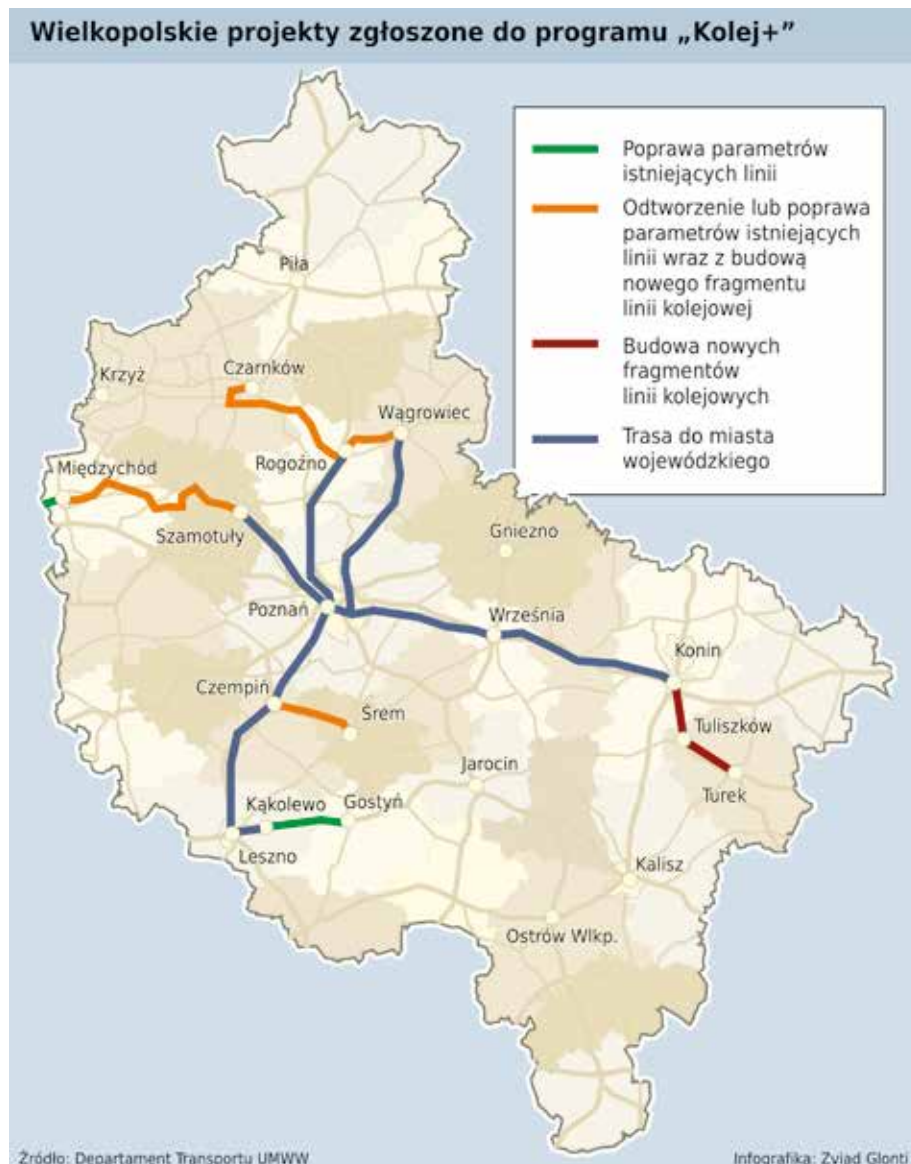
Marzec 2022 r. był rekordowym miesiącem w jedenastoletniej historii działalności przewoźnika, jeśli chodzi o liczbę pasażerów (aż 1,23 mln). Ponad milion podróży odnotowano też w lutym i kwietniu.

Pasażerów przybywa, bo jest też więcej połączeń (np. w ramach dynamicznie rozwijającej się Poznańskiej Kolei Metropolitalnej), ale to nie koniec dobrych wieści.

Za kilka lat pociągi pasażerskie pojadą północną towarową obwodnicą Poznania, gdzie zaplanowano 8 węzłów przesiadkowych, pozwalających dojechać na przystanek kolei np. rowerem, autem, autobusem czy nawet – w niektórych lokalizacjach – tramwajem. Pięć projektów z Wielkopolski ma szansę na wsparcie z rządowego programu „Kolej+”; w Obornikach powstanie drugi tor i most na Warcie; rozwijana będzie też trasa z Gołańczy do Bydgoszczy.

Piątka w „Kolej+”

Program „Kolej+” ma uzupełnić lokalną i regionalną infrastrukturę na torach, by umożliwić połączenia do miejscowości liczących powyżej 10 tys. osób. Pierwotnie rząd zaplanował na ten cel niemal 6,6 mld zł (85 proc., tj. 5,6 mld zł stanowić ma doposażenie PKP PLK, a 988

mln zł to wkład własny samorządów, sięgający 15 proc.).

Ostatecznie tę kwotę (według zapowiedzi) podwojono i wkład budżetu państwa zwiększył się z 5,6 mld zł do ponad 11 mld, co pozwoli na realizację 34 projektów na terenie całej Polski.

Przypomnijmy, że samorząd województwa zgłosił do programu pięć projektów (patrz infografika) o łącznej wartości – szacowanej

w 2020 r. – na ponad 1,7 mld zł. W drugiej połowie 2021 r., po opracowaniu wstępnych studiów planistyczno-prognostycznych (dla każdej z inwestycji), ta suma wzrosła do ponad 2,2 mld zł. Wszystkie przeszły do drugiego etapu programu „Kolej+”, a po uzyskaniu pozytywnej oceny formalnej zakwalifikowano je do dofinansowania.

Wśród nich są rewitalizacje: trasy nr 236/390 Wągro-

wiec – Rogoźno – Czarnków (64 km, szacunkowy koszt inwestycji to 602 mln zł); linii kolejowej nr 368 Szamotuły – Międzychód (56 km, 438 mln zł); trasy nr 360 na odcinku Gostyń – Kąkolewo (22 km, 157 mln zł) oraz linii nr 369 na odcinku Śrem – Czempiń (22,5 km, 355 mln zł).

Piąty zgłoszony przez Wielkopolską projekt dotyczy budowy nowego połączenia kolejowego na odcinku Tu-

rek – Konin (38 km trasy ma kosztować co najmniej 661 mln zł).

Według tych szacunkowych kosztów wymagany piętnastoprocentowy wkład własny samorządów (wojewódzkiego i lokalnych) dla 5 projektów sięga 332 mln zł.

Samorząd regionu już zadeklarował pokrycie 50 proc. tych wydatków, ale nie wiadomo, czy wszyscy wójtowie, burmistrzowie i starostowie solidarnie dołożą się do tej puli.

Rozmowy o finansach

Samorządowcy nie raz udowodnili, że zanim wydadzą symboliczną złotówkę, potrafią obejrzeć ją z każdej strony. Nie inaczej jest w programie „Kolej+”, zwłaszcza w przypadku mniej zamożnych gmin, które ze skromnych budżetów muszą wyłożyć kilkaset tysięcy złotych rocznie na planowaną budowę czy rewitalizację linii kolejowej przecinającej jej tereny.

Wielkopolskie projekty zgłoszono bowiem do programu w formule partnerskiej. Oznacza to, że koszty realizacji inwestycji (w tym przygotowania dokumentacji projektowej) ponoszą solidarnie lider projektu (samorząd województwa) oraz partnerzy, czyli łącznie ponad 40 gmin i powiatów z regionu.

Jak dotąd, kompromis w sprawie współfinansowania wkładu własnego osiągnięto w przypadku trzech tras: Śrem – Czempiń, Gostyń – Kąkolewo oraz Szamotuły – Międzychód. Obecnie przygotowywane są odpowiednie umowy między samorządami, a także trzy kontrakty województwa ze spółką PKP Polskie Linie Kolejowe, które zapewnią rządowe dofinansowanie dla każdego z tych projektów.

Decyzję o dalszym procedowaniu „Budowy nowej li-

nii kolejowej Turek – Konin” wstrzymano do czasu porozumienia się między samorządami w kwestii finansowania wkładu własnego. Podobnie jest w przypadku projektu rewitalizacji linii Czarnków – Rogoźno – Wągrowiec, która czeka ponadto na formalny rządowy dokument zwiększający budżet programu do wspomnianej kwoty 11 mld zł.

Inną zgodną inicjatywą samorządów jest Poznańska Kolej Metropolitalna.

PKM do Wroniek

Przypomnijmy, że PKM to wspólne dzieło samorządu województwa, stowarzyszenia „Metropolia Poznań”, Poznania i powiatu poznańskiego oraz gmin i powiatów położonych wzdłuż 9 linii kolejowych. Trasy te prowadzą ze stolicy Wielkopolski do: Jarocina, Nowego Tomysła, Wągrowca, Grodziska Wlkp., Gniezna, Rogoźna, Wrześni i Kościana. Od 1 stycznia 2023 r. pociągi w ramach PKM pojadą (po zakończeniu remontu torów) także do Wroniek.

Dalszy rozwój kolei aglomeracyjnej zaplanowano też na wyremontowanej (za ponad 500 mln zł z WRPO 2014+) trasie do Piły. Wąskim gardłem jest obecnie jeden tor na odcinku Oborniki – Rogoźno, dlatego samorząd województwa zamierza sfinansować (dzięki wsparciu z UE) najpierw odpowiednią dokumentację, a następnie budowę drugiego toru i przeprawy przez Wartę w Obornikach do głównego dworca w tym mieście. W planach jest również budowa tzw. mijanki dla pociągów w Parkowie.

Wokół Poznania

Następnym przykładem współpracy samorządów (tym razem Poznania, powiatu po-

Na obwodnicy Poznania (na zdjęciu jej skrzyżowanie z ul. Naramowicką) zaplanowano 8 przystanków.

Nowe węzły przesiadkowe (np. w Wągrowcu) wyposażone są w stojaki dla rowerów.

komunikację zbiorową

przesiadkowe na towarowej obwodnicy miasta – to dobre wieści dla pasażerów.

znańskiego Swarzędza, Suchego Lasu, Czerwonaka i województwa) jest umowa na dofinansowanie z Unii Europejskiej dokumentacji dla projektu węzłów przesiadkowych na północnej obwodnicy towarowej Poznania. 6 czerwca marszałek Marek Woźniak, w towarzystwie wi-

niec, Koziegłowy, Naramowice, Piątkowo, Suchy Las (patrz infografika).

– Projekt ma rewolucyjny charakter, ponieważ mówimy o wykorzystaniu towarowej obwodnicy kolejowej Poznania do celów transportu pasażerskiego. Dzięki temu ma dojść do synergii kolejo-

we, mają punkty przesiadkowe, dzięki którym można zmienić środek lokomocji.

Co jeszcze może się zmienić na wielkopolskich torach?

Pociąg do Bydgoszczy

Dziś koleją z Wągrowca do Gołańczy możemy pojechać z maksymalną prędkością 50-90 km/h, a dalszy odcinek torów – do granicy województwa – w ogóle jest nieprzejezdny. Wszystko wskazuje jednak na to, że za niedługo czas pociągów na tej trasie, dalej prowadzącej do Bydgoszczy, będą mogły mknąć z prędkością 120 km/h.

PKP PLK zakłada sfinansowanie remontu linii z eurofunduszy w nowej perspektywie finansowej. W lutym 2022 r., by przygotować niezbędną do tych zasadniczych prac dokumentację, samorząd województwa przekazał kolejowej spółce ponad 6 mln zł z WRPO 2014+.

– Stworzymy możliwość szybkiego dojazdu między stolicami Wielkopolski oraz Pomorza i Kujaw przez Wągrowiec. To będzie nowa jakość podróżowania kolejką w Polsce – mówił Marek

Woźniak, zapowiadając dofinansowanie inwestycji eurofunduszami. A Wojciech Jankowiak tłumaczył: – Jest też zainteresowanie rewitalizacją po stronie województwa kujawsko-pomorskiego. Szacujemy, że zasadniczy remont może kosztować nawet 150 mln zł.

Obecny podczas podpisywania umowy Arnold Bresch z zarządu PKP PLK chwalił konstruktywne od lat podejście Wielkopolski do inwestycji w infrastrukturę kolejową. Podkreślił, jak ważne jest posiadanie gotowej dokumentacji dla projektów, zanim pojawią się pieniądze do wykorzystania na ten cel.

Uczestnicy spotkania zwracali uwagę, że zrealizowany przed laty dzięki wsparciu samorządu województwa remont odcinka linii nr 356 z Poznania do Wągrowca, po którym ruch pasażerski wzrósł siedmiokrotnie, to modelowy przykład działań na rzecz zachęcenia mieszkańców do korzystania z transportu publicznego.

Siedem razy więcej pasażerów? Trudno o lepsze podsumowanie. ■

Rozwinąć skrzydła

Z wicemarszałkiem **Wojciechem Jankowiakiem** rozmawia Piotr Ratajczak

Inwestycje kolejowe należą do najdroższych, sięgających kilkuset milionów zł zadań. Samorządy chętnie się do nich dokładają?

– Niezbędną wcześniej dokumentację dla pięciu inwestycji z programu „Kolej+” sfinansował w połowie samorząd województwa, a pozostałą kwotę dołożyły solidarnie gminy i powiaty, przez które przebiegają planowane do rewitalizacji czy budowy linie kolejowe. Mam nadzieję, że podobnie będzie w przypadku o wiele bardziej kosztownego wkładu własnego na realizację tych inwestycji (mowa o 15 proc. od wielomilionowych kwot).

Zarząd województwa podtrzymuje deklarację o sfinansowaniu połowy kosztów i taki zapis (po formalnej decyzji całego sejmiku) powinien znaleźć się w naszym budżecie. Negocjujemy z samorządowcami ich część i te rozmowy wcale nie są łatwe, bo JST (zwłaszcza te mniejsze, z budżetem na poziomie 20-30 mln zł rocznie) borykają się z problemami finansowymi. Niemniej w przypadku trzech linii osiągnęliśmy już kompromis, a do ustalenia pozostaje sfinansowanie kosztów na trasach Konin – Turek i Czarnków – Rogoźno – Wągrowiec.

Tylko kilka samorządów odmawia współudziału w finansowaniu tych inwestycji. **Podobno niektórzy samorządowcy zgłaszają obawy innego typu niż finansowe. Dotyczą one ewentualnej nadmiernej migracji mieszkańców do pracy czy szkół w większym mieście.**

– Tak, docierają do nas takie sygnały i to nie tylko ze strony włodarzy gmin, ale także od przedsiębiorców, którzy boją się odpływu pracowników i braku siły roboczej. Są one nieuzasadnione – podam przykłady. Przed laty burmistrz Opalenicy obawiał się kolei metropolitalnej i jej wpływu na odpływ uczniów (do szkół w stolicy Wielkopolski) oraz pracowników do podpoznańskich firm. Podobnie było w Wą-

growcu po remoncie linii kolejowej. A okazuje się, że pasażerowie (nie tylko na tych liniach) owszem, podróżują tam, gdzie są miejsca pracy i większe zakłady (np. do Murawianej Gośliny, Swarzędza, Kostrzyna, Wronki), ale nie zmieniają miejsca zamieszkania. Nie wyprowadzają się do Poznania, a odwrotnie – wolą zamieszkać na prowincji i dojechać do pracy czy szkoły koleją.

Pojawiły się też pierwsze protesty przeciwko budowie infrastruktury kolejowej.

– Oficjalne spotkanie odbyło się w gminie Krzymów, gdzie mieszkańcy i samorządowcy uważają, iż powstanie linii Turek – Konin zakłóci funkcjonowanie gminy, a pożytku z kolei wielkiego nie będzie. Są też podobne głosy od sąsiadów: że nowa linia przetrze nieruchomości na pół, utrudni niektóre inwestycje, spowolni proces planowania przestrzennego na tych obszarach itp. Uważam, że funkcjonowanie kolei jest czynnikiem gospodarczo-twórczym, poprawia warunki do prowadzenia biznesu, ułatwia komunikację ze światem, pozwala – nie tylko mieszkańcom – rozwinąć skrzydła.

To plusy. A jakie są minusy?

– Trzeba pamiętać o kosztach. Na każdej z tych pięciu tras zaplanowaliśmy kursowanie kilkunastu par pociągów dziennie, bo wtedy ma to jakikolwiek sens. Już w 2022 r. dopłacimy do przewozów pasażerskich 285 mln zł z budżetu województwa i ta kwota będzie wzrastać, bo linii i kursów będzie coraz więcej. Musimy też kupić nowe pociągi, żeby obsługiwać nowe trasy. To system naczyń połączonych, dość kosztowny, niestety, ale jako samorząd regionu jesteśmy zdeterminowani, by w taki system transportu zbiorowego nadal inwestować. Tylko w ten sposób, we współpracy z samorządami lokalnymi, możemy ograniczyć korki samochodowe w miastach, emisję CO₂.

Program „Kolej+” uzupełni infrastrukturę na torach, by umożliwić połączenia do miejscowości liczących powyżej 10 tys. osób

ce marszałka Wojciecha Jankowiaka, podpisał umowę w tej sprawie z zastępcą prezydenta Poznania Mariuszem Wiśniewskim.

Poznań otrzyma blisko 6,3 mln zł z WRPO 2014+ na przygotowanie projektu budowy 8 zintegrowanych węzłów przesiadkowych, rozmieszczonych wzdłuż wspomnianej obwodnicy. Są to: Franowo, Kobylepole, Swarzędz – Nowa Wieś, Zieli-

nych przystanków pasażerskich z infrastrukturą komunikacji zbiorowej – podkreślał Marek Woźniak.

Wojciech Jankowiak przypomniał z kolei, że w ramach PKM powstały już 42 węzły przesiadkowe: – Można zostawić tam samochód, rower, motocykl. To olbrzymie przedsięwzięcie, które pochłonęło z programu regionalnego ponad 120 mln euro i pokazało, jak duże znaczenie

Remont torów utrudnia pasażerom życie, ale po jego ukończeniu pociągi pojadą szybciej.

Królewska siostra, żona, matka

Znacie Sygrydę Storradę? Poczytajcie o skandynawskich grach o tron z Wielkopolką w jednej z ról głównych.

Marek Rezler

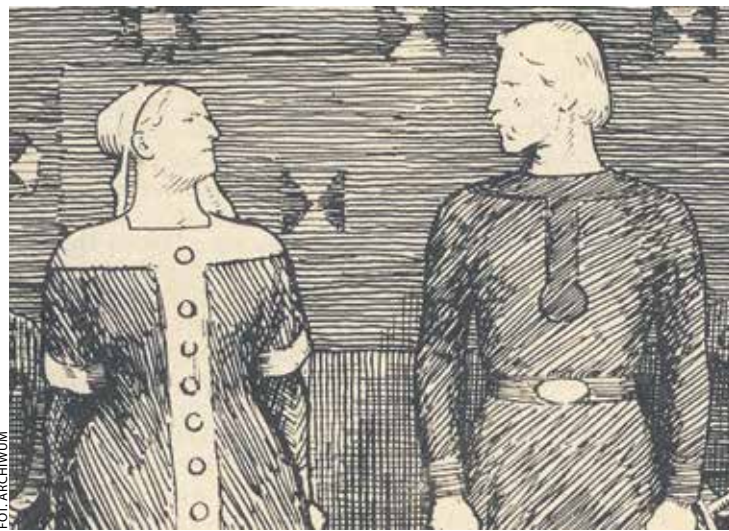
Wśród bohaterów dawnej Wielkopolski rzadko znajdujemy postaci działające w średniowieczu, bo zachowane i znane nam dotąd źródła niewiele o nich wspominają. Jeśli przetrwały, to najczęściej te główne, sztańdrowe, o których dawnym kronikarzom opłacało się pisać – po prostu służyli im, jak choćby słynny Gall Anonim, pozostający do dyspozycji Bolesława Krzywoustego. Kryteria ważności danej osoby w minionych wiekach często były inne niż dzisiaj dla nas. Jeszcze mniej mamy wiadomości o żyjących wtedy paniach, mimo że nie spychano ich na dalszy plan. Wiele też miały do powiedzenia w domu i w państwie, lecz aktywniejsi byli mężczyźni, oni decydowali o większości spraw. Gdy jednak kobieta zajęła ważne stanowisko, zdobyła pozycję, była traktowana z szacunkiem, choć nierzadko wcześniej musiała przejść etap upokarzającego „handlu jej ręką” dla zachowania pozycji dynastii czy rodu – jednak niekoniecznie państwa.

Mariażem we wroga

Nowe państwo tworzące się w centrum Europy potrzebowało nie tylko poparcia cesarskiego, siły ekonomicznej i militarnej, lecz także umiejętnie prowadzonej polityki dynastycznej – krótko mówiąc, właściwych ożenków. Na tej podstawie doszło do mariażu Dobrawy z Mieszkiem I, potem do powtórzonego ożenku polskiego księcia z Niemką Odą – bez skrupułów wypędzoną przez pasierbą, Bolesława Chrobrego. Sprawa polegała tu nie tyle na pozbywaniu się niebezpiecznych cudzoziemców, ile na chęci pozbycia się rywali do władzy. W tym działaniu zaś nie liczyły się więzy rodzinne (niekiedy wręcz były przeszkodą), najważniejszy był problem panowania.

Zagrożeniem dla jeszcze nieokreślonego państwa polskiego były najazdy sąsiadów, które w owym czasie nie były ewenementem, ale mogły unicestwić każdy słaby organizm administracyjny. W czasach Mieszka I i Bolesława Chrobrego wojowaliśmy ze wszystkimi sąsiadami, ale wspólnym zagrożeniem dla tej części kontynentu byli wikingowie, czyli Normanie. Ich niszczycielskie wyprawy ze Skandynawii pustoszyły wybrzeża Anglii, sięgały w głąb Europy Zachodniej, docierały do Rusi Kijowskiej. Z czasem Normanie zaczęli tworzyć na podbitym obszarze organizmy państwowe, jednak ich głównym źródłem dochodu była grabież – dodajmy, w rzemiośle tym w tamtych czasach nie byli odosobnieni.

Jeżeli przeciwnika nie można pokonać, należy się z nim sprzymierzyć albo przynajmniej zneutralizować

Sygryda i jej niedoszły mąż Olaf Trygvason na XIX-wiecznym rysunku.

wał poprzez sojusz lub mariaż. I tak też często czyniono.

Od Dobrawy czy od Ody?

Na tym tle pojawia się postać Świętosławy (Świętochny, Sygrydy). Historycy wczesnego średniowiecza do dziś mają co do tej postaci wątpliwości, spierają się, niewiele w tej sprawie jest pewne na sto procent. Ogólnie jednak przyjmuje się za pewnik jej związek z pierwszymi historycznymi władcami ziem polskich. A więc na swój sposób była Wielkopolką...

Świętosława, córka Mieszka I i Dobrawy, urodziła się przypuszczalnie ok. 970 roku; była więc siostrą Bolesława Chrobrego. Według innych wersji, jej matką była Oda, druga chrześcijańska żona Mieszka,

co jednak nie wydaje się prawdopodobne. Niepewne jest jej słowiańskie imię, jako że historycy odtworzyli je na podstawie imienia jej córki. Około roku 980-984 została przez brata (choć jednak raczej przez ojca) wy-

Jako pierwsza Piastówna w naszej tradycji, w swoim życiu zaangażowała się, na równi z mężczyznami, w rozgrywki polityczne

dana za mąż za króla Szwecji Eryka Zwycięskiego. Chrobry w ten sposób zapewnił sobie spokój od północy, przez Bałtyk, a poza tym zawarł sojusz ze Szwecją przeciwko Da-

Zaprosiła dwóch najaktywniejszych zalotników do Uppsali, upiła ich, a następnie kazała spalić

nii, która szykowała się do podboju Jomsborga, czyli Wolina. Przymierze to wkrótce zaowocowało wspólną, szwedzko-słowiańską zwycięską wyprawą przeciw Styrbjörnowi, domniemanemu duńskiemu zarządcy Wolina.

W małżeństwie Sygrydy z Erykiem Zwycięskim na świat przyszedł syn Olaf, później zwany Skotkonung, który był królem Szwecji w latach ok. 1000-1020, i córka Holmfryda – w przyszłości żona Swena, namiestnika szwedzkiego

w Norwegii. W 995 roku Eryk zmarł i wkrótce rozpoczęła się swoista saga o zdecydowanych poczynaniach regentki rządzącej Szwecją w imieniu małoletniego syna.

Marny los zalotników

O rękę młodej wdowy starało się wielu chętnych do objęcia tronu szwedzkiego. Wreszcie zniecierpliwiona Sygryda podobno zaprosiła dwóch najaktywniejszych zalotników do Uppsali, upiła ich, a następnie kazała spalić w dworze.

Inna opowieść skandynawska mówi o wielkiej miłości królowej. Był nią norweski królewicz Olaf Trygvason. W 994 roku ten sławny wojownik, sprzymierzony z królem Danii Swenem Widłobrodym, podjął próbę zdobycia Londynu. Podobno owdowiła Sygryda zamierzała wyjść za mąż za Trygvasona, ale ten nie podjął inicjatywy i królowa poślubiła Swena Widłobrodę. Około 1000 roku Olaf, już jak król Norwegii, musiał zmierzyć się z potężną koalicją duńsko-szwedzko-słowiańską i poległ w morskiej bitwie Trzech Królów na wodach Öresundu (pod Svolder). Wieść gminna wyrażona w formie sag niosła, że owa koalicja i smutny los dzielnego żołnierza miały być kobięcą zemstą wzgardzonej, a dumnej królowej – nie na darmo zwanej Storradą, czyli Dumną. Podobno nie była to postać najsympatyczniejsza, ale w owych czasach w sprawach dynastycznych i związanych z władzą nie było miejsca na sentymenty.

Ze Swenem Widłobrodym Sygryda miała dwóch synów: Haralda

i Kanuta oraz córki: Estradę, Świętosławę i trzecią, której imienia nie znamy. Jednak z nieznanых powodów małżeństwo nie należało do udanych. Niewykluczone, że Swen doszedł do wniosku, że związek był dla Sygrydy jedynie formą rewanżu na Trygvasonie, a mściwa królowa użyła go jako narzędzia dla dokonania zemsty. Ostatecznie około 1007 roku Swen oddalił żonę, która wróciła do Polski, na dwór Bolesława Chrobrego.

Matka władców

Siedem lat później, po śmierci Swena Widłobrodę, do Polski przybyli synowie Sygrydy Harald i Kanut. Zawieźli matkę do Danii. Harald był już wtedy dziedzicznym królem Danii, zaś Kanut, zwany Wielkim, rządził Anglią; niewykluczone, że to on zabrał Sygrydę do siebie. Kanut szczególnie zapisał się w dziejach wczesnośredniowiecznej Europy, najpierw jako dzielny wojownik, potem bezwzględny władca, który bez przebierania w środkach umocnił swoją pozycję – wreszcie jako mądry monarcha, który – znów jak głosi legenda – bardzo złagodził i ucywilizował się pod wpływem ukochanej żony i przywiezionej z Polski matki. On też powoli zaczął tworzyć dystans między swoim królestwem i macierzystym środowiskiem wikingów. Sama Sygryda podobno patronowała misyjnej wyprawie Brunona z Kwerfurtu do Szwecji.

Sygryda Storrada zmarła około 1016 roku w Anglii lub Danii. Gdzie spoczęła, nie wiadomo. W tradycji skandynawskiej utrzymała się pod dwoma imionami: Sygryda i Gunhilda, jako władczyni dumna (jak świadczy jej przydomek), znająca swoją wartość i nienawykła do darowania zniewag czy niepowodzeń. Jako pierwsza Piastówna w naszej tradycji, w swoim życiu zaangażowała się, na równi z mężczyznami, w rozgrywki polityczne owego czasu – i trzeba przyznać, że w niczym nie ustępowała władczyniom tamtych lat, stawiała na równi z innymi królowymi Europy X/XI wieku. Żywoć miała urozmaiconą i wielce barwną, doskonale nadającą się na scenariusz filmowy, a przynajmniej ciekawy romans. Realizowała politykę nie tylko swych kolejnych mężów, ale i brata, który umacniał swe władztwo, daremnie czekając (na razie) na dogodne warunki do koronacji. Czy była Wielkopolką? Jak najbardziej – podobnie jak niemal wszyscy wielmożę z otoczenia Bolesława Chrobrego i sam władca.

W życiu naszej Świętosławy Sygrydy jest wiele zagadek, niejasności, spraw do końca niewyjaśnionych. Jedno jest pewne: siostra Bolesława Chrobrego silnie zaakcentowała swoją obecność w polityce północnej Europy, choć nadal nie wszystko wiemy o szczegółach z jej życia.

W Poznaniu Świętosława Sygryda od 2018 roku patronuje skwerowi u zbiegu ulic Gdańskiej i Bydgoskiej. ■

Od kilku lat na Śródku w Poznaniu jest skwer Świętosławy Sygrydy.

Kulturalne wyróżnienia

7 czerwca w siedzibie Polskiego Teatru Tańca w Poznaniu wręczono samorządowe nagrody i stypendia dla młodzieży i artystów.

– Spotykamy się co roku, by uhonorować osoby zasłużone w kulturze i jednocześnie zauważyć oraz wspomóc tych, którzy mają na nią pomysł. Tych propozycji: od wydania płyty, książki, po stworzenie dzieła artystycznego – było tak wiele, że w zasadzie każda aktywność kulturalna pojawiała się wśród stypendystów. To dowód na to, że kultura w Wielkopolsce ma wielu pasjonatów, aktywnych uczestników, utalentowanych ludzi – mówi marszałek Marek Woźniak, otwierając galę.

Marszałek dodał, że laureaci nie zawsze prowadzą swoją aktywność w stolicy Wielkopolski, co stanowi dla nich większe wyzwanie, ponieważ często brakuje im bezpośredniego kontaktu z największym regionalnym środowiskiem kultury.

W trakcie gali, decyzją zarządu województwa, przy-

znano 8 nagród w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony dóbr kultury (za 2021 r.) oraz wyróżniono 48 tegorocznych stypendystów (ich pełna lista jest dostępna na stronie www.umww.pl).

Nagrody i stypendia są formą mecenatu samorządu województwa i promocji najciekawszych działań kulturalnych w regionie. W 2022 r. przeznaczono 350 tys. zł dla stypendystów i 120 tys. zł dla laureatów nagród.

– Mam nadzieję, że wszyscy ci, którzy funkcjonują w wielkopolskiej kulturze, widzą naszą troskę, wyrażającą się nie tylko w utrzymaniu instytucji (od Teatru Wielkiego, przez Teatr Nowy w Poznaniu, teatr w Kaliszu po centra kultury i muzea). To nasz codzienny chleb, nasza powinność. Równolegle wspieramy też organizacje pozarządowe i wreszcie doceniamy oraz honorujemy osoby, które w kulturze mają osiągnięcia – podsumował Marek Woźniak.

RAK

Przyjechał generał

W Winnej Górze spotkała się młodzież ze szkół noszących imię Jana Henryka Dąbrowskiego.

W postać odwiedzającego Winną Górę generała wcielił się aktor Wojciech Kalinowski z Teatru im. A. Fredry w Gnieźnie.

Około 300 uczestników – uczniów i opiekunów, reprezentujących 12 placówek oświatowych – uczestniczyło 13 czerwca w I Ogólnopolskim Zlocie Młodzieży Szkół imienia Generała Jana Henryka Dąbrowskiego. Na jego miejsce wybrano samorządową instytucję kultury – Pałac Generała Dąbrowskiego w Winnej Górze koło Środy Wielkopolskiej.

– Moim marzeniem było to, aby w tym miejscu spotkały się szkoły imienia generała Dąbrowskiego z całej Pol-

ski. Mam nadzieję, że przyjadą tutaj wszystkie takie placówki, a wy jesteście tymi pierwszymi, którzy nas odwiedzili – witał uczniów marszałek Marek Woźniak. – Będziecie teraz naturalnymi ambasadorami tego miejsca, które jest nie tylko dla Polski i które wszyscy Polacy powinni przynajmniej raz w życiu zobaczyć. Mam nadzieję, że będziecie innym przekazywać informację, że w Winnej Górze jest pałac i miejsce, gdzie spoczywa generał Dąbrowski. Miejsce stanowiące część wspaniałej, polskiej historii, którą chcemy

pielęgnować i na niej budować naszą przyszłość.

Złot rozpoczęła inscenizacja przyjazdu generała do pałacu – w powozie, razem z obstawą oficerów. Po jego przemowie do zgromadzonych przyszedł czas na przegląd wojsk i barwną defiladę.

Dla uczniów przygotowano grę terenową, zajęcia sportowe, składanie Pałacu Dąbrowskiego z klocków, zajęcia multimedialne, wirtualną strzelnicę, a także wspólne ognisko. Zwieńczeniem dnia był wieczorny pokaz wideo mapingu na fasadzie pałacu. ABO

Podczas uroczystej gali w PTT wyróżniono 48 stypendystów w różnym wieku.

Orzeł dla PAU

Czternastym laureatem Nagrody Lednickiego Orła Piastowskiego została Polska Akademia Umiejętności.

Z inicjatywy dyrektora Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy nagroda jest co roku przyznawana (po wskazaniu przez kapitułę) przez marszałka województwa za wybitne osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych i upowszechniania wiedzy o roli dynastii piastowskiej w historii Polski i Europy oraz ochrony piastowskiego dziedzictwa kulturowego.

Orzeł w tym roku trafi do Polskiej Akademii Umiejętności, która pod tą nazwą funkcjonuje od 1918 r. (wcześniej jako utworzone w 1815 r. Towarzystwo Naukowe Krakowskie, a od 1872 r. Akademia Umiejętności). PAU zajmuje się m.in. historią Polski, w tym czasami piastowskimi.

ABO

Poetyckie laury rozdane

Młodzi twórcy, miłośnicy poezji, muzyki i piękna przyrody spotkali się na barwnym finale XXVI Lednickiej Wiosny Poetyckiej.

4 czerwca w siedzibie Biblioteki Publicznej i Centrum Kultury Gminy Łubowo rozstrzygnięto konkurs „O Koronę Wierzbową” oraz „Turniej Jednego Wiersza”.

Warsztaty i spotkania literackie, które prowadziła Stanisława Łowińska – poetka i pomysłodawczyni Lednickiej Wiosny, zaowocowały 112 utworami poetyckimi zgłoszonymi przez 47 autorów w kategorii wiekowej 9-19 lat ze szkół podstawowych, liceów ogólnokształcących i młodzieżowych domów kultury.

Laureatów, ich opiekunów, jurorów i zaproszonych gości (m.in. wielkopolskiego kuratora oświaty Roberta Gawła i zastępcę dyrektora Depar-

tamentu Edukacji UMWW Czesława Kruczka) powitali dyrektor biblioteki Katarzyna Wielgosz oraz wójt Łubowa Andrzej Łozowski.

Po wysłuchaniu recytacji wybranych utworów jury w składzie: Andrzej Sikorski, Stanisława Łowińska, Agnieszka Mąkinia, Tadeusz Panowicz i Robert Słotała wyłoniło laureatów, a publicz-

ność zagłosowała na swojego kandydata. Pierwsze miejsce zajęła Marianna Jachowska z Poznania za zestaw wierszy: „Hiacynt”, „Eichhornia crassipes”, „Nachylek” i to jej nałożono tradycyjny laur Korony Wierzbowej. Gabrieli Olaszewskiej z Poznania przypadło drugie miejsce za wiersz „Ja Hamlet”. Miejsce trzecie przypadło Urszuli Mankiewicz za utwory: „Ciszej”, „Bezruch”, „Skrzypek na dachu”, „Pióra wyrwam”. Nagrodę publiczności dostała natomiast Natalia Kleinowska za wiersz „Do pary”. Każdy z laureatów otrzymał dyplom, nagrodę oraz gratulacje od jurorów i zaproszonych gości.

Ze względu na interdyscyplinarny charakter wydarzenia jego uczestnicy mogli obejrzeć wystawę grafik Tadeusza Panowicza „Gnieźno i okolice – stare dworki dawne widoki”, a także zachwy-

cili się występem wokalnemuzycznym Marty Grabowskiej i Oskara Lepczyńskiego pod kierunkiem Bogusława Łowińskiego. Na scenie zabrzmiały najpierw utwory Anny German, a następnie rap ze śpiewem i gitarą. Wcześniej grupa teatralna XX Liceum Ogólnokształcącego przedstawiła spektakl autorski „Etykieta”, traktujący o problemach współczesnej młodzieży.

Na zwieńczenie spotkania uczestnicy udali się do Gaju Poezji nad Jeziorem Lednickim, gdzie zgodnie z wieloletnią tradycją laureaci zasadzili młodą wierzbę jako symbol mocy twórczych i pamiątkę przeżyć estetycznych. W magicznym miejscu na Ostrowie Lednickim była okazja nacieszyć się wędrowną, odkrywając historyczne początki polskości.

Anetta Perz

POLECAMY

MŁODZIEŻOWY RESET

Do 31 sierpnia w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu można obejrzeć wystawę pokonkursową pt. „filtr: RESET”. Na ogólnopolski konkurs fotograficzny o tej samej nazwie wpłynęło 671 prac 176 autorów i autorek, z których do wystawy zakwalifikowano prace 48 twórców. Jury złożone z nauczycieli fotografii wielkopolskich szkół średnich przyznało 3 równorzędne nagrody oraz 4 wyróżnienia.

KONKURS NA ŁAWECZKĘ

Do 18 lipca trwa w Polskim Teatrze Tańca konkurs na rzeźbiarski projekt ławeczki, która ma upamiętnić 50. rocznicę powstania PTT oraz postać założyciela, tancerza i choreografa Conrada Drzewieckiego. Ławeczka – rzeźba ma być umieszczona na dziedzińcu teatru przy ul. Taczaka w Poznaniu, a jej odsłonięcie planowane jest z okazji jubileuszu PTT 12 września 2023 r.

GADŻET ZROBISZ SAM

Muzeum Okręgowe w Pile zaprasza dzieci i młodzież na warsztaty pt. „Wakacje w Muzeum”. Pierwsze zajęcia („Eco plecaki”; „Kolorowe breloczki”) odbyły się na początku tego miesiąca, a kolejne lipcowe spotkania zaplanowano od 12 do 28. Ich tematy to: „Bukiet kwiatów z papieru”; „Serwetka filcowana na mokro”; „Czekoladą malowane”; „Bransoletki”; „Ażurowe serca”; „Eco torba”. Wszystkie zajęcia (konieczne są wcześniejsze zapisy) trwają po 90 minut, w godz. 10-11.30. RAK

WIĘCEJ PROPOZYCJI INSTYTUCJI KULTURY SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA:

www.umww.pl/kultura

Wielkopolanie pokazali moc

Po dwuletniej przerwie spowodowanej pandemią uczniowie wrócili do rywalizacji w turniejach bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Uczniowie Zespołu Szkół Przyrodniczych w Poznaniu wygrali rywalizację w kraju.

Dwa lata trwała przerwa w organizowaniu turniejów bezpieczeństwa w ruchu drogowym dla dzieci i młodzieży szkolnej, ale wiosną rozpoczęto wreszcie kolejną edycję międzyszkolnych rozgrywek.

Ich forma pozostała taka sama, jak w poprzednich latach. Uczestnicy zmierzali się w kilku konkurencjach. Najpierw należało wykazać się wiedzą teoretyczną z zakresu przepisów ruchu drogowego i prawidłowej jazdy na skrzyżowaniach. Potem sprawdzano umiejętności praktyczne zawodników w miasteczku ruchu drogowego. Aby nie było tak łatwo, dodatkowo należało wykazać się precyzją w pokonaniu rowerem toru sprawnościowego. Na koniec wreszcie uczestnicy konkursu byli egzaminowani w zakresie wiedzy teoretycz-

nej i praktycznej w udzielaniu pierwszej pomocy przedmedycznej.

Najlepsi w finałach

Finałowe rozgrywki na poziomie wojewódzkim rozpoczęli uczniowie i wychowankowie szkół specjalnych i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych. Konkurencje rozegrano 8 kwietnia, tradycyjnie już podczas targów „Motor Show” na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich. Dodatkową atrakcją dla uczestników turnieju była możliwość zwiedzenia wystawy i obejrzenia wspaniałych pojazdów.

W szranki stanęło 10 drużyn, łącznie 30 zawodników. Laur zwycięzców przypadł w tym roku Szkole Podstawowej nr 75 z Poznania, która reprezentowała nasze województwo w finale krajowym

turnieju (odbył się 6-7 czerwca w Gołuchowie). Najlepszymi w kraju, w tej kategorii turniejowej, okazali się uczniowie ze Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 19 w Kaliszu, a miłą niespodziankę sprawili zawodnicy z Poznania, zajmując drugie miejsce.

199 zawodników

Kolejny finał wojewódzki rozegrano 18 maja w Rogoźnie, pod honorowym patronatem marszałka województwa i wojewody. Tutaj walczyły drużyny szkół podstawowych w dwóch kategoriach wiekowych. W pierwszej, dla uczniów do 12. roku życia, stanęło do rywalizacji 28 drużyn złożonych z 4 uczestników. Kategoria druga, dla uczniów powyżej 12. roku życia, obsadzona była 29 drużynami liczącymi po 3 osoby. Łącznie w rozgrywkach

Młodzież prowadziła samochód z zamontowanym talerzem Stewarta.

udział wzięło 199 zawodników.

W pierwszej kategorii zwyciężyli uczniowie SP nr 1 w Wolsztynie, a wśród starszych uczniów wygrała drużyna z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Obrze. Reprezentowali oni Wielkopolskę w finałach krajowych turniejów.

Pierwszy z nich miał miejsce w Nidzicy w dniach 1-2 czerwca. W kategorii uczniów szkół podstawowych w wieku powyżej 12 lat pierwsze miejsce wywalczyli zawodnicy drużyny z Publicznej Szkoły Podstawowej w Czarnej. Drużyna z Wielkopolski (Zespół Szkolno-Przedszkolny w Obrze) zajęła tam 10. miejsce.

Uczniowie w kategorii wiekowej poniżej 12 lat spotkali się 6-7 czerwca w Białymstoku. Tutaj najwyższe miejsce na podium przypadło zawodnikom z Zespołu Szkolno-Przedszkol-

nego w Szopie. Zespół z Wielkopolski (SP nr 1 z Wolsztyna) uplasował się na miejscu 10.

Młodzież na starcie

Wojewódzkie rozgrywki zakończyli też uczniowie szkół ponadpodstawowych. Finał wojewódzki Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego odbył się 27 maja w Mochach i został objęty honorowym patronatem komendanta wojewódzkiego policji w Poznaniu.

W turnieju dla tej grupy wiekowej należało wykazać się wiedzą teoretyczną na temat przepisów ruchu drogowego, umiejętnościami prowadzenia samochodu z zamontowanym talerzem Stewarta oraz wiedzą i umiejętnościami z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. W tym roku, ze względu na ulewny deszcz, nie odbyła się – bardzo widowiskowa –

jazda sprawnościowa motocyklem na torze przeszkód.

W rozgrywkach udział wzięło 17 drużyn, w sumie 51 zawodników. Pierwsze miejsce (podobnie jak w ubiegłych latach) zajęli uczniowie Zespołu Szkół Przyrodniczych w Poznaniu. I to właśnie ta drużyna wygrała rywalizację w finale krajowym konkursu BRD dla uczniów szkół ponadpodstawowych, który odbył się 13-14 czerwca w Myślenicach.

Organizatorzy turniejów od wielu lat podkreślają, że edukacja komunikacyjna dzieci i młodzieży jest bardzo ważna, bo wiedza nabyta w szkole będzie procentować w przyszłości. A podobne turnieje sprzyjały stalemu podnoszeniu poziomu wiedzy i umiejętności młodzieży i mogą wpłynąć na poprawę naszego bezpieczeństwa na drogach.

Marek Szykor WORD Poznań

Młodzi uczniowie chętnie prezentowali swoje umiejętności.

Jedną z konkurencji jest prawidłowa jazda na skrzyżowaniach.

Egzamin z udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

WOJEWÓDZKA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO W POZNANIU

www.brd.poznan.pl

Redaguje zespół: Sławomir Brandt, Wojciech Głuszak, Maciej Bednik, Piotr Monkiewicz, Marek Szykor, Dariusz Fleischer
Adres redakcji: WORD, 61-623 Poznań, ul. Wilczak 53, tel. 61 829-01-88

W Białosławiu nagrodzono najlepsze KGW

Samorząd województwa uhonorował zwycięzców konkursu kulinarnego „Przysmaki z wielkopolskich sadów”.

Nagrody dla zwyciężek kół gospodyń wiejskich wręczyli: wicemarszałek Krzysztof Grabowski, wójt gminy Białosław Krzysztof Rutkowski oraz szef komisji konkursowej i wiceprzewodniczący sejmiku Jarosław Maciejewski.

Ocena dań zgłoszonych w finale konkursu nie należała do najłatwiejszych zadań, bo konkurencja była bardzo duża.

Aż 95 kół gospodyń wiejskich z Wielkopolski zgłosiło swój udział do ogłoszonego w marcu konkursu kulinarnego „Przysmaki z wielkopolskich sadów” na najlepszą potrawę regionalną z jabłkiem lub ze śliwką.

Celem tego przedsięwzięcia, dofinansowanego z funduszy Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich PROW 2014-2020, było promowanie pochodzących z wielkopolskich sadów jabłek i śliwek, wyróżnienie aktywnych kół gospodyń wiejskich, wzmocnienie poczucia

tożsamości regionalnej wśród mieszkańców naszego regionu. Ponadto istotna jest promocja lokalnego dziedzictwa kulinarnego, pogłębianie wiedzy o produktach tradycyjnych i kuchni regionalnej, jak również budowanie tożsamości kulturowej w oparciu o ciągłość tradycji kulinarnej przekazywanej z pokolenia na pokolenie.

– Wielkopolska od lat stawia na promocję lokalnych produktów. Cieszy nas tak duże zainteresowanie udziałem w konkursie, bo potwierdza ono aktywną działalność kół

gospodyń wiejskich z naszego regionu – mówi wicemarszałek Krzysztof Grabowski, który uczestniczył w wydarzeniu podsumowującym to przedsięwzięcie.

W Białosławiu koła gospodyń wiejskich prezentowały przysmaki w dwóch kategoriach: na najlepszą potrawę regionalną z jabłkiem i na najlepszą potrawę regionalną ze śliwką. Komisja konkursowa oceniała je, przyznając punkty według kilku kryteriów. Wśród nich był np. sposób prezentacji (w tym wygląd, estetyka, oryginalność

i sposób podania), walory smakowe i zapachowe oraz związek potrawy z regionem i jego tradycjami.

W każdej z kategorii nagrodzono 10 kół. Zwycięzcy otrzymali nagrody finansowe w wysokości 2500 zł, a także dyplomy, które wręczyli wicemarszałek Krzysztof Grabowski, wójt gminy Białosław Krzysztof Rutkowski oraz szef komisji konkursowej i zarażony wiceprzewodniczący sejmiku Jarosław Maciejewski, prezes Stowarzyszenia Sołtysów Województwa Wielkopolskiego.

Wszyscy uczestnicy konkursu otrzymali pamiątkowe dyplomy oraz po 15 kilogramów maki, co ma być inspiracją do kolejnych wyzwań kulinarnych.

Przyrządzonymi specjałami częstowano także gości odwiedzających galę w Białosławiu. Skosztować można było m.in. szarlotki z kremem waniliowym i cytrynowym na kruszonce orzechowej, kaczego uda w cydrze i jabłkach, pieczonego królika z jabłkami, śliwką i ziemniakami, kaczkę i pieczeni wieprzowinę z jabłkami, rołady z kaczki z jabłkami,

karmelizowanych jabłek nadziewanych wątróbką.

W kategorii na najlepszą potrawę regionalną z jabłkiem zwyciężyły koła gospodyń wiejskich z: Błazejewa, Marianowa, Cekowa-Kolonii, Posady, Kołaczkowa, Kluczewa, Miał, Dolaszewa, Dzierżenka oraz KGW „Włoszanki”. Z kolei w kategorii na najlepszą potrawę regionalną ze śliwką wyróżniono KGW w: Krzykosach, sołectwie Tokary, Rusku, Sławsku, Obrze, Ciosańcu, Cichej Górze, Orpieszewie, w Skokumiu – Jaglanki oraz Dębówku Starym.

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich rozwija!

Zakończyła się ocena wniosków złożonych w ramach konkursu nr 6/2022 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Przedsięwzięcia będą realizowane w tym roku, w ramach dwuletniego planu operacyjnego KSOW na lata 2022-2023.

W tegorocznej edycji konkursu złożono 49 wniosków o wybór operacji partnerskich. Województwo wielkopolskie przeznaczyło na ten cel 1,25 mln zł. Po dokonaniu oceny, do dofinansowania zakwalifikowano 34 operacje, które zostaną zrealizowane przez następujących partnerów KSOW: powiat jarociński, gminę Lisków, miasto i gmi-

nę Grabów nad Prosną, gminę i miasto Stawiszyn, gminę Dobra, Stowarzyszenie „Solidarni w Partnerstwie”, Turkowską Unię Rozwoju – T.U.R., Stowarzyszenie „Dolina Noteci”, Gminne Centrum Kultury i Bibliotekę w Przemęcie, Gminny Ośrodek Kultury im. Wł. Reymonta w Kołaczku, Gminny Ośrodek Kultury we Włoszakowicach.

Na liście beneficjentów znaleźli się także: Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Wielkopolska Izba Rolnicza, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Koło Gospodyń Wiejskich w Trzemesznie, Wiel-

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu przeznaczy środki unijne na wykonanie ekspertyzy pt.: „Ścieżki rozwoju obszarów wiejskich województwa wielkopolskiego – lokalny wymiar wielofunkcyjności”. W imieniu uczelni umowę podpisał prof. dr hab. Piotr Goliński.

kopolskie Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „Zielona Kropka”, AGRO INTEGRACJA sp. z o.o., Polska Izba Produktu Regionalnego i Lokalnego (oddział wielkopolski), Inżynieria S.A. oraz Fundacja Rodziny Duda im. Maksymiliana Duda.

– Tegoroczny regulamin konkursu nie zezwalał na realizację m.in. imprez plenerowych, które należały do inicjatyw chętnie podejmowanych w ramach poprzednich edycji. Partnerzy KSOW przedstawili jednak wiele pomysłów na inne ciekawe wydarzenia, a pozyskane wsparcie pozwoli na przeprowadzenie konkursów kulinarnych, szkoleń, spotkań i konferencji poświęconych szeroko pojętej

tematyce rozwoju obszarów wiejskich – wylicza wicemarszałek Krzysztof Grabowski. – Zorganizowane zostaną też krajowe wizyty studyjne, wydane publikacje, a także wykonane badania z zakresu rozwoju obszarów wiejskich naszego województwa.

21 czerwca w siedzibie UMWW podpisano umowy z partnerami KSOW. Łączna wartość dofinansowanych przedsięwzięć (które zostaną ukończone do końca października 2022 r.) wynosi blisko 1,1 mln zł. Natomiast od początku realizacji PROW 2014-2020 w naszym regionie zrealizowano już ponad 120 operacji partnerskich o wartości ponad 3 mln zł.

UNIA EUROPEJSKA

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Publikacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Stronę redaguje Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 626 60 00, fax 61 626 60 04, e-mail: dow.sekretariat@umww.pl, www.dprow.umww.pl

www.wrpo.wielkopolskie.pl

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020

- WTK poniedziałek godz. 19.15 i wtorek godz. 17.50
- TV Pro Art środa godz. 20.50 i niedziela godz. 18.50
- TV Asta czwartek i piątek godz. 17.45

Nigdy nie wolno nam zapomnieć

Miejsce kaźni tysięcy Polaków wzbogaciło się o nową ścieżkę fortyfikacyjną. Ma przypominać trudną lekcję historii.

Prawa strona Fortu VII w Poznaniu, która przez dziesiątki lat niszczała i była niedostępna dla zwiedzających, została odnowiona. Dziś w obiekcie można przeżyć ważną lekcję historii o losach Wielkopolan. To tu mieścił się pierwszy obóz koncentracyjny w Polsce, choć niewielu o tym pamięta.

Co zobaczymy?

Na zwiedzających czeka sporo atrakcji. Takie efekty zapewnia pierwszy etap prac renowacyjnych, na które Muzeum Martyrologii Wielkopolan pozyskało ponad 11 mln zł z WRPO 2014-2020. Dofinansowanie unijne pozwoliło na stworzenie dodatkowej, nowej opcji zwiedzania, tak zwanej ścieżki fortyfikacyjnej, która łączy w sobie historię niemieckiej twierdzy Poznań i miejsca martyrologii. Jej trasa biegnie tak, by uwzględnić przeprowadzoną renowację i nawiązać do stanu obiektu z okresu działającego tu obozu koncentracyjnego.

Goście mogą obejrzeć m.in. most, część podwalni, prochownię, stanowiska ar-

tyleryjskie czy schron pogo-towia, które w czasie II wojny światowej pełniły funkcje obozowe, zamienione przede wszystkim na cele dla więźniów. Jest także sprzęt bojowy z XIX i XX wieku. Zwiedzanie ścieżki zostanie wzbogacone przewodnikiem w formie audioguidera i aplikacji na smartfony. Wszystko po to, by w jak najprostszy sposób opowiadać o trudnej historii tego miejsca w czasach okupacji niemieckiej.

Z jednej strony to historia twierdzy Poznań, z drugiej zemsta Niemców na wielkopolskich elitach. To opowieść, którą trzeba znać!

– Fort VII to bardzo ważne miejsce w historii Polski i Wielkopolski – mówił marszałek Marek Woźniak podczas konferencji podsumowującej pierwszy etap renowacji. – To pierwszy niemiecki obóz koncentracyjny w Polsce, gdzie wśród pierwszych ofiar byli powstańcy wielkopolscy, którzy znaleźli się na niemieckich listach proskrypcyjnych, przygotowanych jeszcze przed II wojną światową. To dla mnie satysfakcja, że przy wykorzy-

Fort VII ma ogromny potencjał historyczny i emocjonalny.

staniu funduszy unijnych udało się zabezpieczyć tę cenną dla nas wszystkich substancję materialną, jako dowód martyrologii naszych rodaków.

Warto dodać, że drugi etap prac renowacyjnych w Forcie VII także otrzymał wsparcie

z unijnego budżetu, który jest w gestii zarządu województwa (to 3,1 mln zł z WRPO 2014-2020).

Trochę historii

Pierwszy na ziemiach polskich obóz koncentracyjny (Kon-

centrationslager Posen) rozpoczął działalność zaledwie cztery dni po zakończeniu kampanii wrześniowej, tj. 10 października 1939 r. Początkowo rozprawiano się tutaj z inteligencją wielkopolską jako możliwym zarzewiem

buntu. Nie oszczędzano także uczestników powstań: wielkopolskiego i śląskich, których uznano za zdrajców Niemiec.

Z czasem coraz większą grupę więźniów stanowili członkowie Polskiego Państwa Podziemnego oraz osoby zatrzymane w czasie łapanek. KL Posen przeszedł do historii nie tylko jako miejsce szczególnego okrucieństwa, ale także obóz, w którym po raz pierwszy użyto gazu do masowego mordowania ludności cywilnej. Krótko po otwarciu obozu, w jednej z remiz artyleryjskich Niemcy uruchomili testową komorę gazową, w której stosowano tlenek węgla, czyli popularny czad.

Ofiarami tego eksperymentu było kilkuset pacjentów Szpitala Psychiatrycznego w Owińskach oraz Kliniki Neurologiczno-Psychiatrycznej Uniwersytetu Poznańskiego. Proceder trwał blisko dwa miesiące. Ostatecznie ze stosowania czadu jako sposobu uśmiercania zrezygnowano. Na terenie powstałego w forcie obozu koncentracyjnego zmarło około 20 tys. Polaków.

MARK

Wielkie unijne zmiany w niewielkich miejscowościach

To nieprawda, że zmieniają się tylko centra dużych miast. Przykłady z Kołaczkowa i Jaraczewa pokazują, jak małe gminy, położone z dala od dużych aglomeracji, świetnie wykorzystują pomoc unijną na zmiany wizerunkowe swoich reprezentacyjnych miejsc.

W Kołaczkowie o potrzebie rewitalizacji mówiło się od dawna. Z własnym skromnym budżetem miejscowy samorząd nie mógłby sobie pozwolić na sfinansowanie rewitalizacji, która odpowiadałaby na problemy związane choćby ze starzejącym się społeczeństwem i odpływem ludności.

Dopiero pozyskane pieniądze unijne (1,8 mln zł z WRPO 2014-2020) sprawiły, że mogły rozpocząć się zmiany w centrum Kołaczkowa. Dlaczego akurat tam? W niewielkiej odległości od siebie znajdują się bowiem urząd gminy,

W otwarciu przedszkola w Kołaczkowie uczestniczyli także najmłodsi. GOK w Jaraczewie tętni życiem kulturalnym – już odbyły się pierwsze koncerty z udziałem mieszkańców.

zabytkowy pałac Reymonta, ośrodek zdrowia, przedszkole i ośrodek wspomaganiania dziecka i rodziny. Wszystko w otoczeniu parku.

W miejscowości brakowało ośrodka kultury. Taką funkcję częściowo spełniał wspomniany pałac Reymonta, gdzie 100 lat temu żył i tworzył polski noblista. Po rewitalizacji to miejsce stało się areną wielu

spotkań – na piętrze znajduje się muzealna ekspozycja, na parterze działa klub seniora i małe kino społecznościowe „Za rogiem”. Miejsce znów staje się kulturalnym centrum gminy.

Zmieniło się także otoczenie pałacu. Sam taras jest przeznaczony na koncerty czy prelekcje. Tuż obok otwarto nowe Przedszkole „Jarzębinka”. Przez

lata był to zaniedbany budynek, który teraz sprostą oczekiwaniom rodziców i maluchów. Powstały trzy nowe sale dla przedszkolaków i dwie, które w przyszłości będą wykorzystywane na potrzeby żłobka. Przygotowano też nową kuchnię, a w planach są jeszcze plac zabaw i boisko.

Ku końcowi zmierzają też prace rewitalizacyjne w Ja-

raczewie. Do użytku oddano tam właśnie nowy Gminny Ośrodek Kultury. Siedziba instytucji mieści się w dawnej synagodze pochodzącej z drugiej połowy XIX wieku. Przez ostatnie kilkadziesiąt lat obiekt nie był remontowany. Przechodził jedynie drobne prace i bieżące naprawy.

Pomogły środki unijne (około 9 mln zł z WRPO 2014-2020). Część kwoty wydano na generalny remont GOK-u. Prace trwały ponad rok. Budynek odzyskał swój dawny blask i dziś przyciąga zarówno mieszkańców, jak i turystów. Zmieniło się tutaj sporo. Przebudowa z nadbudową polegała na termomodernizacji, renowacji dachów, zmianie lokalizacji kilku otworów okiennych i drzwiowych, remoncie schodów zewnętrznych. Wyburzono kilka ścianek działowych oraz ocieplono budynek.

Rewitalizacja w Jaraczewie nie dotyczy tylko budynku GOK. Powstała siedziba OSP. Wybudowano też halę sportową przy szkole w Górze, z której korzystają dzieci, ale i pozostali mieszkańcy. Na ukończeniu są już prace na rynku. Znajdzie się tam miejsce do wypoczynku w otoczeniu zieleni. Niebawem mieszkańcy i turyści będą mogli korzystać z całego parku. Przypomnijmy, że miejsce zostało zniszczone w trakcie potężnych nawałnic w 2017 r. Od tego czasu większa część tego terenu była niedostępna. Wkrótce to się zmieni.

W otwarciu przedszkola i kina „Za rogiem” w Kołaczkowie oraz GOK-u w Jaraczewie wziął udział marszałek Marek Woźniak. – To dobrze ulokowane unijne pieniądze, wykorzystane zgodnie z ich przeznaczeniem, czyli na rewitalizację – podkreśla marszałek.

MARK

Wakacje w mieście z Unią

Jaką atrakcję turystyczną wybrać na szybki letni odpoczynek? Podpowiadamy!

Zyjemy w czasach, w których liczymy każdą złotówkę. Nie inaczej jest w przypadku planowania wakacji. Rosnące ceny paliw sprawiają, że coraz częściej dalekie wyjazdy na wakacje zamieniamy na miejsca nie tak odległe, do których niekoniecznie trzeba dojechać autem. W Wielkopolsce takich atrakcji turystycznych nie brakuje. W tym numerze na nowo odkrywamy Poznań i Kalisz. Zaglądamy do miejsc, które ożyły dzięki pozyskanemu wsparciu unijnemu z WRPO 2014-2020.

Tu wszystko się zaczęło

Zaczynamy od stolicy Wielkopolski. Miłośników odległej przeszłości może zainteresować ekspozycja palatium Mieszka I wraz z kaplicą Dobrawy na Ostrowie Tumskim w Poznaniu. Palatium Mieszka I jest prawdopodobnie pierwszą murowaną budowlą postawioną przez Piastów. Wszystko to w sąsiedztwie odnowionego (także z pieniędzy unijnych) kościoła Najświętszej Maryi Panny im. Summo z XV wieku. Odrastający kościół, który łączy w sobie historię gotyckiej architektury sakralnej i wczesnopiastowskiej siedziby władcy, robi duże wrażenie.

Co ciekawe, by poznać przeszłość, nie potrzeba przewodnika. Ciekawostki historyczne w nowoczesnej multimedialnej formie zapewnia łatwa w obsłudze aplikacja mobilna. Wystarczy kilka kliknięć, by dosłownie przenieść się w czasie i poznać historię Ostrowa Tumskiego.

Pozostaniemy jeszcze przez chwilę w Poznaniu.

Baszta Dorotka to jedna z głównych atrakcji Kalisza.

Muzeum Enigmy stawia na interaktywność, co zachęca młodych ludzi do odkrywania nowej historii.

Interaktywnie

Przy zbiegu ulic Tadeusza Kościuszki i Święty Marcin znajduje się Centrum Szyfrów Enigma. Trochę w cieniu wspaniałego Zamku Cesarskiego, ale to, co zobaczymy, to prawdziwy unikat na skalę europejską. Enigma ma przybliżyć historię złamania najtrudniejszego szyfru II wojny światowej przez absolwentów Uniwersytetu Poznańskiego: Mariana Rejewskiego, Henryka Żygalskiego i Jerzego Różyckiego.

Aby historia była łatwa w odbiorze i zapadająca w pa-

mięć, musi być opowiedziana przystępnie. W centrum postawiono na interaktywność i dostępność – każdy przedmiot może być przez zwiedzającego dotknięty i użyty. Można zakodować wiadomość, rozszyfrować ją, skorzystać z urządzeń, które stworzyli poznańscy matematycy.

W środku znajduje się nowoczesna ekspozycja multimedialna, dostosowana do potrzeb najmłodszych i tych bardziej wymagających miłośników historii. Ponadto są oryginalne eksponaty z cza-

sów II wojny światowej: maszyna szyfrująca Enigma, pamiętki i rzeczy osobiste matematyków, którzy złamali kod, czy oryginalny dziennik Kriegsmarine.

Najstarsze

Warto zajrzeć też do Kalisza. Zwiedzanie najstarszego miasta w Polsce można rozpocząć od samego centrum, czyli ratuszowej wieży. Tam umieszczono multimedialne prezentacje, mapy i... wóz, którym podróżowali kupcy handlujący bursztynem. Następnie na każdym półpiętrze wieży usłyszymy o losach Kalisza w ciągu kolejnych stuleci. A niemal na samej górze znajduje się zegar, który od prawie 100 lat odmierza czas kaliszanom.

Z tarasu widokowego, podziwiając panoramę Kalisza, warto zlokalizować bazylikę św. Józefa i tuż obok kościół klasztoru oo. Franciszkanów. Warto odwiedzić tę świątynię, nie tylko ze względu na odnowioną elewację najstarszego kościoła w Kaliszu czy odnowione przepiękne sklepienie kalisko-lubelskie, ale po to, by zobaczyć przy ołtarzu – prawdopodobnie największą w Europie – 13-metrową podobiznę św. Krzysztofa.

Losy Kalisza były tak dramatyczne, że zachował się jeden mur obronny – Baszta Dorotka, a w niej na multimedialnych ekranach poznamy cztery legendy związane z Kaliszem, opracowane na podstawie książki „Baśnie, legendy kaliskie”.

Za miesiąc, w sierpniowym wydaniu „Monitora”, udamy się w podróż na północ i wschód Wielkopolski. Zapraszamy czytelników do mniejszych miast.

MARK

Fundusze Europejskie na skróty

► **Brudzew/Kawęczyn:** jeszcze tego lata na terenie tych dwóch gmin w powiecie tureckim rozpocznie się montaż pierwszych instalacji fotowoltaicznych. Będą one zakładane na dachach prywatnych gospodarstw domowych. Łącznie to 99 instalacji w gminie Brudzew i 112 w gminie Kawęczyn. Panele słoneczne będą znacznie tańsze dla mieszkańców, ponieważ miejscowe samorządy pozyskały wkład unijny w wysokości 4,8 mln zł z puli WRPO 2014-2020.

► **Poznań:** budynki Wyższej Szkoły Bankowej przejdą metamorfozę. To wszystko za sprawą rozpoczętych prac rewitalizacyjnych przy ulicy Ratajczaka 1 oraz Ratajczaka 3. Zostaną one zespolone szklanym nadziemnym łącznikiem. W ten sposób powstanie kompleks budynków uczelni z salami dydaktycznymi, strefą studenta oraz strefami i pomieszczeniami do pracy co-workingowej i warsztatowej, a także otwarta przestrzeń między kamienicami. Uczelnia pozyskała na ten cel z budżetu unijnego 4,3 mln zł.

► **Piła:** w mieście otwarto Powiatowe Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży. Znajdują się tutaj gabinety psychologów, terapeutów, psychiatrów oraz oddział dla pacjentów. W centrum działają poradnia zdrowia psychicznego, oddział dzienny, w nagłych przypadkach może być włączony mobilny zespół psychologów. Od poniedziałku do piątku w godzinach 18-22 można zadzwonić na bezpłatny numer telefonu zaufania 800 806 010. Opieką objęto już 160 młodych pacjentów z powiatu pilskiego. Unijne wsparcie w kwocie około 7 mln zł pochodziło z WRPO 2014-2020.

► **Koło:** w Dniu Dziecka otwarto pięknie wyremontowany i powiększony żłobek miejski w Kole. W żłobku opiekę znalazło stu maluchów. Utworzenie nowych miejsc dla najmłodszych było możliwe dzięki ponad 1,7 mln zł dotacji unijnej z WRPO 2014-2020.

► **Leszno:** w Miejskim Zakładzie Komunikacji oddano do użytku bezdotykową myjnię autobusową. To nowoczesny obiekt, którego do tej pory miejski przewoźnik nie posiadał. Autobusy myto „na powietrzu”, ręcznie, z użyciem węża i szczotki. Ta sytuacja zmieniła się w momencie pozyskania przez Leszno większego dofinansowania unijnego na inwestycje w obszarze niskoemisyjności. Myjnia ma 18 programów i dwa tryby: szybkiego mycia i mycia bardzo dokładnego. A wszystko w zgodzie z ekologicznym podejściem do zasobów, ponieważ zużywana woda krąży w obiegu zamkniętym i po oczyszczeniu w około 85 proc. jest powtórnie wykorzystywana. Budowa myjni kosztowała 3,6 mln zł, z czego 85 proc. to dotacja unijna.

► **Konin:** co najmniej 300 dzieci i młodzieży będzie mogło skorzystać z otwartego w mieście Środowiskowego Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży. Placówka będzie się zajmować wsparciem dzieci od 7. do 18. roku życia, a w proces leczenia włączani będą również rodzice i osoby z najbliższego otoczenia. Pacjentami mogą być zarówno mieszkańcy powiatu konińskiego, jak i miasta Konina. Placówka otrzymała wsparcie unijne na swoją działalność w wysokości ponad 4,1 mln zł z WRPO 2014-2020.

MARK

Mieszkasz w Wielkopolsce? Bądź na bieżąco!

CZYTAJ ONLINE!

wrpo.wielkopolskie.pl

SPRAWDZONE

Trzeba mieć spore zaufanie do kompetencji swoich podwładnych, żeby bez obaw stanąć w dopiero co postawionej budowli, mając nad głową, bagatela, ponad 250 ton ciężaru...

Nowy most przez Wartę w podpoznańskim Rogalinie to jedna z najważniejszych inwestycji realizowanych przez podległy samorządowi województwa Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich. 7 czerwca nastąpił ważny moment w przypadku każdego z takich przedsięwzięć – próba obciążeniowa. Ta zaś, jak fachowo opisuje WZDW, to „jeden z finalnych elementów budowy, mający przede

Wicemarszałek wewnątrz mostu w towarzystwie kierownika budowy i dziennikarza Radia Poznań.

wszystkim potwierdzić poprawność wykonania i sprawdzić zachowanie konstrukcji w odniesieniu do założeń projektowych”.

W efektywnej operacji wziął udział nadzorujący drogi wojewódzkie wicemarszałek Wojciech Jankowiak, w towarzystwie dyrektora WZDW Pawła Katarzyńskiego, kierownika budowy z firmy Skanska Remigiusza Grodzickiego oraz przedstawicieli mediów. Pewien prawidłowego wykonania budowy wicemarszałek spacerował wewnątrz mostu, podczas gdy nad jego głową przejeżdżało osiem ciężarówek, każda ważąca 32 tony...

PODSŁUCHANE

Śluchający opowieści dyrektora ZPKWW radny Andrzej Pichet (pierwszy z lewej)...

Gdzie można spotkać największego śpiocha w lesie? Jak zapaść w hibernację, odkładając tłuszcz? Czy warto się budzić i po co? Odpowiedzi m.in. na te pytania poznali 21 czerwca radni z sejmikowej komisji ochrony środowiska, którzy debatowali w gościnnych progach Ośrodka Edukacji Przyrodniczej w Chalinie. O nietypowych zwyczajach popielicy szarej, którą można spotkać m.in. w Sierakowskim Parku Krajobrazowym, opowiadał dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego.

– To największe śpiochy wśród zwierząt: zapadają w stan zwany hibernacją.

...oraz jego lubiąca pospać (i nie tylko) idolka – popielica szara.

Serce uderza tylko kilka razy na minutę, a energia do podtrzymania życia czerpana jest z zapasów tłuszczu, nagromadzonego jesienią. Temperatura ciała tych gryzoni obniża się do kilku stopni Celsjusza, a procesy życiowe zwalniają. Popielice potrafią przespać od 7 do 10 miesięcy – relacjonował Rafał Śniegocki.

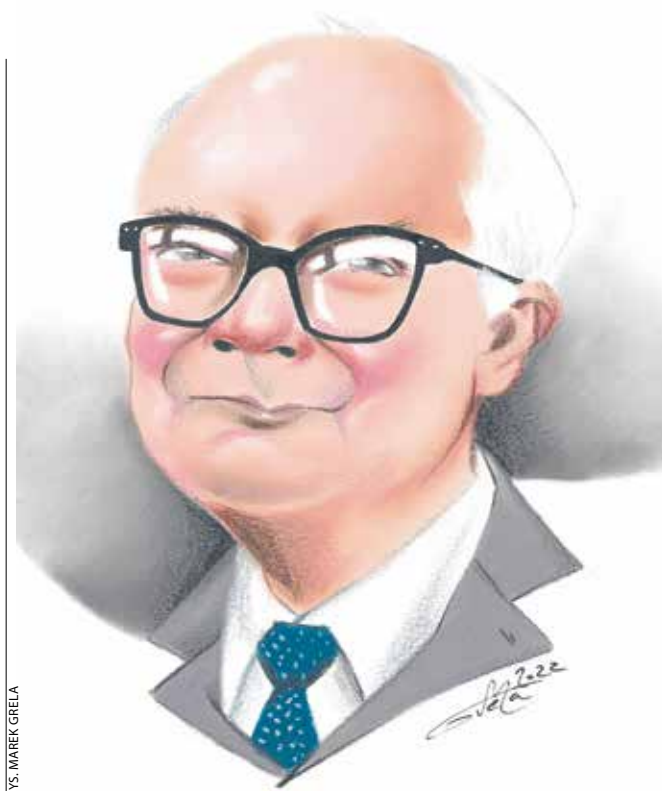
– Doskonale, to coś dla mnie, też lubię dużo spać – wypalił z uśmiechem radny Andrzej Pichet.

Z jeszcze większą aprobatą radny pokiwał głową, gdy usłyszał, że nadzwyczajne szynszyle budzą się właściwie tylko w celach... prokreacyjnych oraz, by napędląć puste po kilku miesiącach żołądki.

PODPATRZONE

Na szczęście, wbrew naszym wcześniejszym obawom, wojewódzcy radni nie porzucili zupełnie zdalnego trybu obradowania i zwłaszcza posiedzenia komisji odbywają się jeszcze często online. Co – jak już nie raz dowodziliśmy w tym miejscu – jest okazją do obserwowania licznych qui pro quo. Za klasykę gatunku można uznać pojawienie się tak zwanego bohatera drugiego planu. Nie inaczej było podczas czerwcowych prac radnych. Na posiedzeniu Komisji Gospodarki w „okienku” radnej Mirosławy Rutkowskiej-Krupki pokazała się w pewnym momencie młoda niewiasta, jak możemy sądzić – wnuczka. Z kolei uczestnicy spotkania Komisji Gospodarki mogli dojrzeć, jak za plecami radnego Jarosława Maciejewskiego mężczyzna wyciąga coś, co było mu najwidoczniej pilnie potrzebne ze stojącego w oku kamery regału. Przez pewien czas na tym samym posiedzeniu w jednym kadrze występowali radny Przemysław Ajchler i Jacek Bogusławski z zarządu województwa – choć tu trudno ocenić, komu przypisać pierwszo-, a komu drugoplanową rolę.

FOT. MAREK GRELA

MONITORUJEMY RADNYCH

Kazimierz Chudy:

Dobro powraca

- **Bliscy mówią na mnie...** Kaziu.
- **W samorządzie najbardziej lubię...** kompetencje i mądrość w zarządzaniu gminami.
- **Bycie Wielkopolaninem oznacza...** pracowitość, solidność, przedsiębiorczość, patriotyzm.
- **Polityka to dla mnie...** okłamywanie innych.
- **Gdybym musiał zmienić zawód...** Już nie zmienię, od trzech lat jestem emerytem.
- **Gdy skończyłem 18 lat...** zdałem maturę i podjąłem pracę, by utrzymać rodzinę.
- **Na starość...** wróciłem do modelarstwa szkatliczowego.
- **Żałuję, że...** tak mało podróżuję po Europie.
- **Moim największym atutem jest...** doświadczenie samorządowe i bankowe oraz utrzymywanie kontaktów towarzyskich, a także pomoc innym.
- **Moja największa słabość to...** nieznajomość języków obcych.
- **Nikomu dotąd nie mówiłem, że...** chciałem być projektantem ogrodów kwiatowych.
- **Wierzę, że...** dobro powraca w dwójnasób.
- **Mam nadzieję na...** opublikowanie wspomnień regionalnych z cyklu „Z MROKÓW HISTORII...”
- **Kocham...** żonę oraz rodzinę z trzema wnuczkami.

Kazimierz Chudy

- ur. 27 lutego 1946 r., Pakośław
- emeryt
- wybrany z listy PSL, w okręgu nr 6
- 6484 głosy

ZBADANE

Jak się okazuje, z uczestnictwa w posiedzeniach sejmikowej komisji zdrowia można wynieść całkiem wymierne, praktyczne korzyści z zakresu omawianej przez to gremium tematyki...

W dobie pracy online często zdarza się, że wiceprzewodnicząca komisji Małgorzata Stryjska łączy się ze swojego gabinetu lekarskiego, mając za swoimi plecami tablicę z literkami, znaną wszystkim z gabinetów okulistycznych. Podczas jednego

FOT. ARTUR BOŃSKI

z ostatnich posiedzeń prowadząca obrady przewodnicząca komisji Tatiana Sokołowska oznajmiła: – Widzę, że u pani Małgorzaty Stryjskiej możemy sobie zrobić na bieżąco badanie wzroku. Sprawdzam cały czas i jeszcze do brzo widzę!

MONITOR WIELKOPOLSKI – MAGAZYN SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 62 67 030, fax 61 62 67 031

Rada Programowa: Adam Cukier, Zbigniew Czerwiński (sekretarz), Marek Gola, Krzysztof Grabowski (zastępca przewodniczącej), Zofia Itman, Tatiana Sokołowska (przewodnicząca)

Redakcja: Artur Boński (redaktor naczelny), Piotr Ratajczak (sekretarz redakcji)

Adres redakcji: al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, pokój 842, tel. 61 62 67 036,

fax 61 62 67 031, e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl

Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Projekt graficzny: Zofia Komorowska **Skład:** Rafał Otoki